

Obs! Fotnoterna är renskrivarens kommentar.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 12 augusti 1859

Öhrträsk den 12 Augustus 1859

Broder Alfred!

Tack för ditt sista bref, som jag fick i sommar för länge sedan. Nu skrifver jag både för första och sista gången i sommar. Jag har ej kommit mig till, att skrifva till dig.

Jag kan berätta för dig, att främmande ifrån Lycksele har varit hit. Engelbert, Carolina, Thilda, Rudolf, dem var här i 4 dagar, då dem for tillbaks, så följde Mamma med till Lycksele. Pappa och Frithiof och Råbert hade varit förut till samma ställe.

Bruna har nu fölat, en vacker märr, som vi ej ännu har sett, men får väl snart se henne då gossarna far. Det är ej så länge tills dem skall fara.

Om söndagen, så svor dem käre Carl den femtiondes tro och huldhetsed, det gick branog, till söndagen, så skall Klagodagen firas, då skall Manne predika, det skall vara roligt höra på hans bragder.

Med fisket i sommar har det ej blifvit, så mycket, ingenting med metet har det blifvit också.

Det är bra länge sedan vi såg hvarandra sist, som jag tror, så skall det vara 2 år och få se när det blifver nästa gång. Jag har ej något nytt, att berätta för dig. Lef nu bra. och skrif med det första till din

Broder Herman
Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 1 juli 1860

Studeranden
H. Herr P. Alfred Sundelin
Nordmaling
Sörbyn

Hernösand den 1 Juli 1860

Älskade Broder Alfred!

Då jag i afton har tillfälle, så skall jag tekna några rader till dig och först tacka för ditt kärkomna bref, som jag erhöll den 25.

Fru Göndahl hade bekommit Porträttet.

Teosen har jag träffat i veckan här i Staden han bor på Åviken han helsade dig så mycket.

Du var länge i Stockholm hos Morbror Jonas. Du bodde der också kan jag förstå, men att Engelberth skulle blifva kuggad det var tråkit. Dina knappar, som du lämnade fick jag sälja, för 15 sklig, hvilket gick med innan jag fick sakerna dina ifrån Pastorn till Hallström. Fru Göndahl är nu i Sånga. Hon reste dit den 25, resan gick bra.

Du och jag kanske vi äro på lika fläcken, du nämnde att du hade så många frestelser, hvilket jag har, för mycket utaf, så att de äro oräkneliga, men det är ett ord, som lyder så Vaken och bedjen att i icke fallen uti frestelser, så om man bara kunde hålla sig fast uti tron och ej vika ifrån honom. Så Herren hjälpe oss alla att vi ej ifrån honom faller. Idag har Pastor Nordling predikat han predikade mycket vackert det har varit skrif gång här också.

Sista Söndagen då Fanny var i Staden, så följdes vi åt till Säbrå och hörde på Pastor Thelberg han gjorde så bra att jag tyckte att han gjorde det bättre än andra.

Som jag nu ej har något mera att skrifva till dig skrifver du till Calle, så ber honom skrifva till mig.

Herren vare med oss alla. Lef väl önskar din redlige Broder
H. Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 30 juli 1860

Studeranden
H. Herr P.A.N. Sundelin
Nordmaling
Sörbyn

Hernösand d. 30 Juli 1860

Älskade Broder!

Ditt bref af den 20 har jag erhållet, hvilket jag tackar så mycket för. Jag lefver nu bra, och hoppas att du gör det samma.

Huru det kommer sig till att du ej får något bref hemifrån, jag skulle helsa dig så mycket från Mamma jag hade bref om Fredagen. Mamma var då ensam hemma, Pappa och Råbert hade rest Lycksele. Råbert skulle stanna der och läsa för Manne, från honom har jag också haft bref, han lefde då branog fast han förut hade varit skral i sitt bröst, han trodde sig ej kunna lefva länge, men vi får allt se huru Herren det ställer.

Forssberg ifrån Öhrträsk tillika med Jan Olofsson och Skräddar Elias har rest härförbi till Stockholm, jag fick ej träffa honom emedan det var natt och rägnade så farligt. Marie Sundelin hade varit i Öhrträsk och hjälpt Mamma en liten tid, hon hade då rest då Mamma skref.

Jag ser att du har varit på bröllop hos Prosten Berlin och der kan jag se att du ej hade så roligt.

Fru Gröndahl har nu kommit ned till Staden tillika med dem andra, dem lefver vist bra.

Ja Herren måtte hjälpa oss här i verlden och till för mig här emedan min tid är snart inne då jag skall beredas till första gången till Herrans Nattvard, ja! Herren måtte hjälpa mig att jag ej blifver förvillad bland andra werldens barn.

Här skedde i går en faslig händelse. Det var 6 st Personer, som for ut för att segla uppefter, Elfven. Då dem kom nedan för Sunne, så vippade seglena om och Båten omkull. Personerna var 3 st styrmänner och en Captén med Fru och sitt barn. Styrmännerna blef räddade emedan dem kunde simma, men Capten med sin Fru och Barnet drunknade, hvilken förfärlig händelse och ? Capten och Frun hade ej varit vänner utan veckan förut hade dem trätat så att Pastor Neslund hade måst gå dit till dem. Gud hjelpe att de fingo följas åt till sitt himmelska rike.

Det är vist bäst att jag slutar, ber Calle skrifva till mig om du skrifver. Ja Herren vare med oss alla. Lef nu väl som du önskas af din Bror H. Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 18 november 1860

Studeranden
H. Herr P.A.N. Sundelin
Öhrträsk

Hernösand den 18 November 1860

Broder Alfred!

Efter som jag i dag blir hemma från kyrkan emedan jag ej har någon utan Rock att ta på mig och det är litet kalt i dag. Tack för brevet sist, hvilket var högst välkommet.

Den 7 i denna månad så började vi skrift läsningen och går en dag på förmiddagarna i hvar vecka för Pastor Neslund.

Nu har jag fått mig en kamrat vid namn Forssberg från Marstrand en kringstrykare, han har varit i England också, han är en sån man, som starka drycker tycker om.

Jag lefver nu bra till helsan, men till själen är det sämre emedan min tid är ej att i Böcker läsa det är endast om Söndagarna jag kan få läsa och höra Guds ord, men man måste bedja till den allvise Guden om hjälp att kunna rätt läsa och förstå hans ord.

Skrif till mig då du har tid dertill emedan det är endast det, som kan lifva mig i mina ensamliga stunder.

Till Rosén har jag varit några Söndagar då jag har funnit honom hemma, då har vi suttit och språkat om ett och hvarje. Nu har han flyttat till Rydman, i afton skall jag väl gå och leta honom igen.

Här har i denna vecka varit tvenne personer, som har gått till döden efter hvad de säga så skulle de vara mycket villiga att gå till stupstocken den ena har gifvit ihäl sin man, och den andra har mördat en gosse, han var bara öfver Tjugo år.

Jag har ej något mera att skrifva till dig, helsa alla hemma, som jag ej hinner att skrifva till, jag skall försöka att skrifva till Mamma. Helsa Jonas, Elise, Ernst och alla.

Lef väl som du önskas af

Din Redige Broder
Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 26 december 1860

Studeranden
H Herr P A N Sundelin
Norrländska Nation
Upsala

Broder Alfred

Tack så mycket för ditt bref som jag erhöll forna fredag hvaraf jag såg att du mådde bra då för tillfället, men att du förut hade varit dålig af moster fick jag till jul klap 5 Rdr till en vintermössa och 1 ?, sedan på julqvällen var jag hos Holmberg och fick af honom 1. Coulört siden duk och Mamsellerna 1. Halsduk också. Och du fick tillbringa julen ensam, hvilket skulle väl ej vara så roligt. Mina betyg blef då bara godkända i alla ämnen, men nog trodde jag kunna få något medberöm och det har flera med mig trodd, men jag är då nöjd ändå. Jag väntar nu bara på höst så skall jag fara till Hemsön och börja med att läsa för Jacobsson han har jag betalt, men ej moster, men jag skrifvit och begärt, få se om jag snart.

Igår om Juldagen predikade Norling biskoppen och Neslund han helsar dig Manne. Har du hört att Mörtzell skall få taga Prest Examen Consistorium har gillad det, men nu har det gott till kungs för få höra hans utlåtande.

Slut för denna gång jag måst fast jag hade vist lust att ? mera. Lef väl. Jag får önska dig lycka till det nya årets ingång. Din Bror Herman.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 22 september 1861

Studeranden
H Herr PAN Sundelin
Upsala

Hernösand den 22 September 1861

Broder Alfred!

Några rader med Posten, som går i morgon till Upsala. Tack för ditt bref, som jag erhöi i går morsse, hvaraf jag såg att ni lefde, hvilket jag äfven gör. Min läsning har hittills gått bra nog sedan jag började att läsa för Jakobsson, men hvad allt kostar i veckan är ej mig bekant ännu. I går var jag och betalte inskrifningspengar, som var 6 Rdr, så pengar går.

Moster ber Eder vara så god höra efter om en Docktor skall kunna Grekiska emedan nu Frithiof har slutat och ej vill börja, på inget vilkor, emedan han säger sig skall blifva Docktor och ej behöfva läsa Grekiska.

Men hvad tror du, Holmberg vill jag skall komma till honom en 5 dar och begära lof från skolan, både jag vill och ej emedan jag kan komma efter i läsningen och Han sade sig att skulle jag få lof för Rektorn så skulle Han sjelf gå dit och höra efter vi få huru det går och det skall vara i veckan.

Hemifrån har jag haft bref om Freda i förra veckan, alla mådde bra utom Pappa, var litet besvärad af gikt sedan Tärna resan, men hoppades att blifver snart bättre.

God skörd har de fått, Pappa måst uppsätta 5 led i kornhessjan och 9 var förut, således 14 led korn, så mycket har ej blifvit skördat på Stensele prestbord. Olof Bjurh dog den 30 Augusti.

Som jag måst sluta nu med många helsningar från Moster Frithiof Brita till Eder från Bergström också.

Skrif snart till din bror

Herman

Helsningar från Pastor Neslund mycket

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 26 januari 1862

Alfred Sundelin
Upsala

Hernösand den 26 Januari 1862

Broder Alfred!

Några rader med Posten för att underrätta dig att jag då lefver bra och sedan om min flyttning i fjärde klassen, hvilket var vist roligt att det kunde gå och att vi hann med att läsa allt hvad som fodrades det, men allt har gått ganska bra en vecka tenterade vi. Om tredje dag Jul började vi att läsa och har läst från morgon till qvällen och hann också att läsa allt, så att då skolan börjades d 13 Januari, så fick vi anmäla oss för flyttning, de ämnen, som vi minst hade läst på, så gick det bäst uti, då vi kom till Berlin och skulle tentera Naturvetenskap så sade Han, ja är ni nöjda med Godkända så slipper jag tentera eder, i Mathematiken skulle vi tentera få gånger, men andra gången då kom dit, så sade Hugo, jag har sagt åt Recktor att ni får betyg, så slapp vi för honom. Men nu är det Grekiska som fattas, men den timmen, som de andra läser den så har vi lof.

Om Tisdag så dog mycket hastigt Fru Gellerstedt under det att hon höll på att kamma sig på morgonen.

Något mera har jag ej att skrifva denna gång. Skrif med det första till din Bror Herman.

Pastor Neslund helsar Eder.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 31 maj 1862
(sönderklippt brev)

Studeranden
H. Herr P. A. N. Sundelin
Norrländska Nation Upsala

Hernösand den 31 Maj 1862

Broder Alfred!

Några rader efter slutad läsning i afton kl. 7. Mina betyg äro följande. Godkända i kristendom Historia Geografi Naturvetenskap, ganska Godkänd i Tyska och Svenska, ganska försvarliga i Latin och Mathematik. (sönderklippt) med beröm Godkänd (sönderklippt) mycket godt de äro (sönderklippt) betyg för denna termin. (sönderklippt) säga nog har jag betalt Jacobsson 2 Rdr i veckan, men öfverhufvud taget så har jag ej för 1. ny 5 Rdf kanske i slutet jag har ingenting ting annat fått läsa för honom än han tydd igenom Latin Tyska och Grekiska då vi läste den inga gramatiska frågor alls, utan bara tydd igenom latin en (sönderklippt) gånger så var det gjort, (sönderklippt) allt i hop, och ändå (sönderklippt) han hafva 2 Rdr Rmt i betalning hoppas att innan hösten få komma em 5 kl., notabene om jag går här (ha), men det sade Magister Holmberg åt mig, som vi tenterade i Latin för nu, att jag hade för liten under byggnad det hade gått alldeles för fort ? för mig och det kan jag nog tro. Mina premier voro (sönderklippt) 5 Rdr 35 öre i premie (sönderklippt) 30 öre för ? ingen (sönderklippt) af Biskoppen.

(sönderklippt) jag haft tillbud af två (sönderklippt) här i Staden, ett som (sönderklippt) mig till sig här bjöds också det af Hägg och en som heter Hadergren, som har tagit mot Holmbergs bud, men ingenting lämnade jag till svar derpå. I morgon reser jag hem med Niord¹. Walldenström är här i Säbrå och Predikar och var hit till Staden om (sönderklippt) och höll Bibelförklaring (sönderklippt) var och hörde och tyckte (sönderklippt) bra om honom. (sönderklippt) nu ej tid att skrifva mera denna gång. Skrif snart och må så väl, som du önskas af din bror

Herman

Får jag nu besvara Alfred med att skrifva på utan skriften och afsän detta bref till Manne.

¹ Niord = Skonerten Niord, som byggdes av Erik Ohlsson i Simpnäs 1850.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 1 januari 1863

Studeranden af Norrl Nationen

H. Herr P.A.N. Sundelin

Upsala

Stensele den 1 Januari 1863

Broder Alfred eller Manne!

Några rader till svar på ditt kärkomna bref, som jag fick med Robert då han kom hem. Jag hade då redan när jag erhöill ditt bref beslutat att fara ner till Ume och läsa på efter Julen och då det äfven ej lyckades för Bjuhr att få förordnande för mig till Tärna, så såg äfven Pappa att det var det bästa att läsa och försöka att till nästa års eller detta nya års slut, att taga studenten om möjligt vore, hvilket jag har varit mycket glad öfver, men nu erhåller Pappa bref från Ferdinand i Sorsele att han ej kan utskicka sina gossar till skolan nu och då förstås att Pappa ej ensam heller kan sätta hushåll för Robert och mig, detta skulle herleda sig hvaraf ej Farbror kunde skicka sina gossar i skolan att, Farbror i Lycksele, som du väl vet af förut att han har supit så förfärligt denna höst och ej har förestadt någon tjänst hellre nu skulle ha blifvit slut med hans hus att all hans lösegendom skulle vara pantskrifven och att Farbror i Sorsele skulle vara skyldig honom och nu måtte ut med alldeles oförmodat, hvaraf han ej kunde skicka dem i skolan nu. Pappa berättar det så, men kanske allt ej att tro då man ej ännu hört något vidare, ja då sade han att ej kunde han skicka oss i skolan heldre få allt se huru det. Som du vet bodde Robert hos Mamsell Wiroix förra terminen och då fodrade hon betalt genast, men Pappa hade då för tillfälle att skicka emedlertid Postdagen efter det Robert kommit så hade hon anmodat Hugo i Ume att genom Bjuhr tillstålla Pappa räkning och att genast inbetala då måste Pappa låna af Bjuhr 150 Rdr Rmt och gifva honom fullmagt uttaga sin hos Kronofogden i Ångermanland bestämde af 12 ½ ?? , så gick det till.

Jag ser af Calles bref att du får prestvigas hvilket kanske snart tänker att göra, men kommer du sedan hit norrut, så vill Mamma att du skall först komma hem, så att vi alla få träffa dig. Men värst blir det för mig ifall jag kan få fara ut nu på efter Julen och läsa då Pappa är i sådana omständigheter så kan du göra något mera för min framtid så kära gör jag tror nästan om jag hade fått komma mig ut nu att det hade varit möjligt att taga studenten innan detta års slut. Jag får önska Eder lycka till, ett gott nytt år i Christe, Gud gifve att jag kunde börja detta i Christe dertill mig Herren hjälper. Jag får ej tid att skrifva mera denna gång, helsningar från alla hemmavarande till Eder. Skrif snart till mig fast det kan vara ifall jag kunde få fara, hvar ni skulle adressera brefvet.

Lefven väl eder broder

Herman

Men kära nämn ej åt Pappa något, så att han hör att jag har skrifvit om Farbror så kanske allt är ej sant, få höra på marknaden, så jag vidare skall underrätta Eder derom.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 18 september 1863

S. M. Adjunkten
Högärevördige Wällärde
H. Herr P.A.N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 18 September 1863

Broder Alfred!

Du måste ursäkta mig att jag ej förr har skrivit till dig, men orsaken har varit den att jag har varit alldeles utan pengar, men nu har jag mig en R. för en Bok, så att jag kan nu skriva så länge den räcker. Jag mår bra till helsan och hoppas att du äfven åtnjuter den goda förmånen i Dorothea. Min resa gick bra, och tillika går det äfven bra för mig på kansliet, som upptagen nästan hela dagen ännu har jag ej fått några hemskrifningar och, som jag har hört sägas brukar Rydvall icke gifva någon lön första månaden, hvilket blir ganska tråkit både för Moster och mig.

Jag har nu tagit mig dristigheten att skriva till Bjuhr i Stensele och begärt att få låna af honom 100 Rdr Rmt för jag är alldeles utan kläder och som nu hösten är inne så behöfs både innan och utanrock hvilken jag är utan och hvilket bref jag besvärar dig att afskicka genast. Men i händelse han skulle fordra borgen skulle du också vara god och borga för mig.

I från Carl har jag haft bref han lefde då bra, han har legat sjuk i Rödsot på Sjukhuset i Upsala, men var nu återställd. Han behöfver Sängkläder, lakan, örngått, kuddar, handdukar, men hemifrån förslår det ej nu i höst att få något utan härifrån skall skickas 1 par lakan och tre kuddar och det öfriga måste han hyra sig. Han har varit upp till Stockholm och fått låna 200 Rdr af Morbror utan ränta.

Jag får nu ej tid att skriva mera denna gång. Skrif snart till mig. Huru går det för dig att komma sams med Nensén?

Fanny helsar mycket.

Skicka mig din fotografi. Lef så väl, som du önskas af bror Herman Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 9 november 1863

S.M. Adjukten
Högärevärdige och Wällärde
H. Herr P.A.N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 9 Novbr 1863

Broder Alfred!

Ditt bref af den 26 October har jag bekommit och skall nu försöka gifva några rader till svar.

Ditt bref var mycket kärkommet, jag höll just på tvifla, att du ej hade emottagit något bref, då ej något svar kom, det försäkrade mig om din helse, hvilken goda förmån jag också har åtnjutit sedan jag kom hit.

Jag ser du har redan börjat att resa upp till Capellerna och att du efter resan befinner dig väl.

Till min stora lycka fick jag min första månads penning, som ej de andra hade fått, orsaken vet jag ej, den andra har jag äfven erhållit, af den första blef 5 Rdr kvar sedan jag hade betalt Moster för 5 veckors mat och af den andra 10, men dessa styfrar har nu också gått emedan jag har måst låta göra mig ett par stöflor, hvartill åtgick 14 Rdr, dessutom har jag lånat af Engblom 2 Rdr också. En utanrock och ett Par Byxor med väst har jag nu fått ut på räkning, både Skräddar lön och tyg, hvilka kostar minst 80 Rdr, som skall till Jul betalas.

Af ditt bref ser jag äfven att, Bjuhr ej kan låna något, hvilket var ganska tråkit, men genom det att det dröjde så länge innan jag fick brefvet af dig, så skref jag en gång till, till honom och begärde svar, få se huru det blir. Jag har visst varit tänkt att begära få slippa betala åt Moster genast och derigenom försöka att betala, men hon är också så nödvändig, att om det dröjer några dar in på månaden innan jag får ut pengar, så frågar hon efter desamma, skulle nu Bjuhr ej kunna låna, så vet jag ej annan råd än att gå till Pastor Naeslund och försöka der. Inga extra förtjenster har jag ännu af betydelse, som har kunnat inbringa något. Enligt min förmodan så måste jag vara min Principal till nöjes, emedan jag har varit hem till honom och skrivit några gånger och då har han alltid bjudit på Caffé och en gång på midda med.

Manne sökte Östersund, men kom ej på förslag, jag har hört sägas att han skall söka Graninge, få se huru det lyckas. Fanny lefver bra och helsar dig så mycket. Kan du vid något lägligt tillfälle få skicka din frack så vore jag mycket tacksam. Från Calle skall jag helsa dig. Student Examen skall börja den 15 i denna månad. Rudolf skall ha fått smak för Upsala lifvet och obetydligt skall han ha läst, få se huru det går för honom. Här hafva vi nu ganska kallt få se om vi får snö snart, fast ångbåtarna äro i fart ännu.

Inga nyheter denna gång. Widén tackade för brevet. Du behöfver ej skriva någon adress på brefven. Jag har haft mycket ont i ögonen, men äro nu något bättre fast eldsljuset måste jag så mycket som möjligt unvara. Jag måste nu sluta för denna gång, dröj ej så länge till nästa gång du skrifer och lef så väl som du önskas af din bror Herman Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 25 december 1863

S.M. Adjunkten
Högädle Herr P.A.N. Sundelin
Dorothea

Hernösand d. 25 Dec. 1863.

Broder Alfred!

Ditt bref har jag bekommit och hvarföre jag tackar dig så mycket, som ihågkommer mig med några rader. Jag har fått låna af Pastor Naeslund 80 Rdr, så att jag har nu betalt min rock. Din frack kan du väl skicka med Morbror, som reser ned till Sollefteå och derifrån får jag honom nog.

Min examen kan jag nog fundera på, men jag tror att man ej får blifva Länsman förrän man är myndig och än har jag tre år qvar, men jag skall efter höra, om möjligt är så skall jag försöka förut.

Till Jul klappar fick jag en Bok, ett Album och ett Bläckorn, men jag ingenting att fylla det med. Wi hafva nu Julen, Gud hjelpe mig och oss alla, att vi den rätt kunde fira. Jag får önska dig lycka till den nu påbörjade Jul helgen och till det snart nya års skiftet och att du under denna långa helg måtte kunna utstå med så många predikningar, som jag förstår du ensam få stå för. Jag slutar nu för denna gång helsa bekanta på Året. Lef väl och skrif snart till din redlige broder

Herman Sundelin

Rättare är allt Lands kanslist

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 22 februari 1864

S.M. Adjunkten
Högädle Herr P.A.N. Sundelin
Dorothea

Hernösand den 22 Februari 1864

Broder Alfred!

Fracken har jag emottagit men till all olycka kunde jag ej begagna honom, som den var och för att få honom lagad, skulle lagningen komma att kosta 25 Rdr och då rådde Skraddaren mig, att heldre låta göra en ny, som jag också då gjorde. Men emedlertid om jag kunde blifva utaf med honom skulle jag gerna försöka, men knappast jag tror.

I bref från Calle ser jag att du har varit hemma och hållit hus förhör, Pappa har då äfven i år sluppit undan husförhörena.

Har du bekommit något bref ifrån mig, som jag lag in uti Lindahls bref? Jag lefver nu Gudi vare lof någorlunda till helsan, sedan jag blef af med mina bölder, som jag var besvärad af en tid, den ena i örat och den andra fram på högra tummen.

Här hafva vi haft en fjorton dar både kalt och snö; men annars har det varit vackert väder.

Från P. M. Adjunkten Wagenius skall jag helsa dig jag blef händelsevis bekant med honom under den tid, som han läste på examen här, han är nu rest från Staden, till sitt hem.

Jag skulle gerna önska att få ditt porträtt medan du har qvar några sådana, för jag förstår du blir nog af med dem der uppe.

Af Engblom hörde jag, att Bjuhr i Fredrica har skrifvit till honom och efterfrågat Wilhelm Sundelin, han har en revers på honom och tänker lagsöka honom.

Några nyheter att omtala denna gång finns ej. Lef väl och skrif snart till Din redlige bror

Herman Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 20 april 1864

S. M. Adjunkten
H.Herr Pehr Alfred N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 20 April 1864

Broder Alfred!

Ditt kärkomna brev af den 9 dennes har jag i dag bekommet och skall nu försöka gifva några rader till svar derå.

Hvad först och fremst beträffar penninge brefvet, som skulle hafva blifvit afsändt ifrån Dorothea den 26 Febr., vet jag ej det ringaste utaf, jag har visst icke bekommet något enda penninge bref, sedan jag kom hit till Hernösand denna gång, och alldenstund kan jag då ej heldre skicka något qvitto å detsamma. Jag tackar dig så mycket för brefvet med inneliggande porträtt, hvilket är mycket likt.

Jag har för en månad sedan flyttat från Moster och spisar nu endast en gång om dagen hos henne, middag. För rummet betalar jag 2 rdr i veckan och för mjölk med bröd till om morgnarna 75 öre i veckan, jag har nu svårt att hushålla, så att 30 rdr räcker i månaden; obetydligt har jag hittills förtjent genom några kommissioner², emedan det är så många andra, som begagna sig utaf samma förman.

Manne är fullkomligen återställd till helsan och har varit i Graninge, visst en fjorton dar och väntas ned till Staden i nästa vecka. Från Calle skall jag helse och underrätta dig tillika om hans adress Wenersborg och Sandgärde, han reste den 14 dennes.

Ännu har ej hörts utaf, hvilken, som möjligen skall blifva Bergmans efterträdare. Jag har Gudi vare lof fått vara någorlunda frisk till helsan under hela denna tid, som så lång tystnad har rått oss emellan, jag har haft någorlunda ständig sysselsättning och har nu äfven på sätt och vis mera att göra än förut, och ifall min plan lyckas, så skall jag derom dig underrätta, då det visserligen blir mera att göra, men inkomsterna derefter också.

Kommer du att resa ner till Hernösand något i sommar; ännu har det ej hörts utaf, hvilken tid brölloppet blifver och jag förmodar du kommer ner då om ej förr. Fanny lefver nog någorlunda till helsan, fast hon är svag och litet af krafter, men det måtte väl ändå heldre till- än aftaga.

² Kommissioner = åtagande att sälja eller köpa varor

Här hafva vi visst bar mark och full trafik till sjöss, men blåser kallt, rysligt kallt ibland, ännu tror jag ej något vårarbete har börjat häromkring.

Pastor Naeslund mår bra och är som vanligt så snäll och hjälpsam i allt möjligt.

Jag har nu ej något mera att nämna denna gång, och hoppas att vår korrespondens hädanefter måtte blifva oftare.

Skrif om tiden tillåter till din bror

H.R.L. Sundelin

Fanny, Moster och Frithiof helsar så mycket, Fanny är just uppe hos mig nu

Densamme

**Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 18 juli 1864
(sönderklippt brev)**

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P.A.N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 18 Juli (sönderklippt)

Broder Alfred!

Ditt kärkomna brev bekom jag den 16 dennes hvaraf jag ser du är vid god helsa och äfven samma goda förmån åtnjuter jag också.

Äfven ser jag du har varit upp till Wilhelmina i ett Sockenbud och derifrån återkommit frisk. Det var ledsamt att du har en så stor otur med penninge brefven, att du åter har förlorat ett och dess värde med 43 rdr måst betala det vill säga du har ej skickadt dem i sluten recommendation (sönderklippt) äfven jag har varit ut (sönderklippt) stycke, nemligen till Stockholm hvarföre jag företog en sådan resa var orsaken den att jag blef erbjuden en kontorsplats hos Rådman Sjödén och innan jag bestämde mig för den reste jag till Stockholm och rådfrågde Morbror och då var det mycket för att få se verlden något och få röra på mig; Morbror rådde mig att helt och hållet frånsäga mig Cancelliet³ och antaga tillbudet då det var så förmånligt och derigenom kunde en bättre framtid öppnas för mig om jag ville gå den vägen eller också taga länsmans examen, som jag nog skulle (sönderklippt) göra fast jag ej sitter (sönderklippt), dessutom tyckte (sönderklippt) skulle vara mindre passande till min framtida lifnäring. Då jag hemkom frågade jag Naeslund derom och äfven han tyckte att det skulle vara bättre att antaga kontorsplatsen, som jag ock gjorde.

Min lön är för 1^a året 800 rdr och allting fritt, dessutom yttrade Sjödén ”att det var ej så noga på en hundra rdr då han hade en riktig karl att göra med och han hade funnit mig vara en redbar, snäll och religiös gosse”. Detta var den som hvarom jag nämnde i föregående brev.

Morbror lefde bra, han bodde ute på Ulriksdal med sin familj, jag hade från honom brev i lördags (sönderklippt) han nämner att han (sönderklippt) med till staden, därför (sönderklippt) Conrad torde snart få sig en bror eller syster om det går väl. Manne är nere i Staden, han nämnde att han skulle skrifva till dig i afton, men jag vet ej huru han gör.

Mitt fotografi – porträtt skickar jag nu få höra om du tycket det likt vara. Jag har ej något mera att skrifva denna gång. Herren vare med oss och skrif snart till din bror Herman

³ Cancelliet = kansliet

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 2 december 1864

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P.A.N. Sundelin
Dorothea

Angeläget

Hernösand den 2/12. 64.

Broder Alfred!

Oförmodat jag påträffat en person från Dorothea och Risbäck, som är nere i Staden för att köpa Spann mål, och i morgon skall återvända.

Du måste ursäkta att kragen återkommer tvättat, men ej struken, emedan jag just hade den i tvätten och ej kunde medhinnas att få den struken. Jag skulle tro att du säkert bekommer detta bref med kragen, hvarom du när tiden blir tillgänglig torde underrätta mig.

Af Tidningen har du väl sett att Bill ej fick någon röst till Fjällsjö. Huru funderar du med Gudmundrå? Waldenström skall ha försvarat sig utmärkt bra, har jag hört berättas.

Här hafva vi haft några dagar kalt äfvensom litet snö, men har nu åter sommar väder inträffat, så att vi hafva ganska stygt på gatorna. Biskopen har predikat två gånger här och 1 gång i Säbrå och skall vara mycket omtyckt. Han reser inom 14 dagar, tillbaks till Upsala och blir borta för vintern.

Från Carl skall jag helsa dig, han lefver godt och kommer att på efter Julen resa upp till Upsala. Du torde väl veta att han har fått Akademisk Condition⁴.

Några nyheter har jag ej att denna gång förkunna. Lef väl; och skrif snart.

Gud vare med oss. Din tillgifne bror

H. R. L. Sundelin

⁴ Akademisk Condition = informatorsbefattning som innebär att informatorn och hans elev vistas i en universitetsstad under terminerna, båda på elevens vårdnadshavares bekostnad.

**Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 27 februari 1865
(sönderklippt brev)**

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P. A. N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 27 februari 1865

Broder Alfred!

Ditt bref har jag för lång tid (sönderklippt) fått emottaga och som jag nu först (sönderklippt) några rader, sådant det blir, detsamma (sönderklippt). Orsaken hvarföre du ej förut fått något bref från mig är den, att jag, få säga, halfva Januarii och sänära hela Februarii månader varit ganska klen och sjuk. Tre veckors tid har jag legat i reumatisk feber och fick först i föregående vecka lemna sängen, men är ännu ej fullkomligt återställd, så att jag kunnat återtaga göromålen å Contoret, som (sönderklippt) den tid, jag varit borta, sköts af annan (sönderklippt).

Hade ej Fru Gröndahl varit så god och tagit mig i sitt hus, under sin vård och skötsell, torde nog tiden blifvit längre, som jag då hade måst tillbringa å Lazarettet. Ännu är jag så svag i högra armen att det är med möda jag kan få ihop dessa rader och är äfven förbjuden af läkare att arbeta och anstränga den. Herren vare lof, som lät mig efter en kortare tid blifva så pass, som jag är och jag hoppas, ifall Hans vilja så är, att snart blifva så att jag kan få återtaga mina göromål!

Af ditt bref ser jag du fått emottaga kragen, äfven jag har fått skjortan. Du har äfven på detta året varit hem och helsat på och hållit husförhörena. Det var tur att du ej fick flera medsökande till Grundsunda, hoppas att äfven nu sedan ny ansökningstid är utställd, ej flere sökande må dertill sig anmäla. Du har att förvänta Lector Widén upp till Dorothea och kanske han redan är kommen och rest då du får dessa rader.

Jag skulle visst önska (sönderklippt) mera, men det går så klart (sönderklippt). Fru Gröndahl reser (sönderklippt) i början af nästa vecka (sönderklippt).

Ursäkta mina kråk fötter, som nog torde blifva svåra att läsa.

Skrif snart till mig. Gud vare med oss!

Din tillgifne broder
Herman Sundelin

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 27 mars 1865

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P. A. N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 27 Mars 1865

Broder Alfred!

Sedan mitt sista, har jag från dig fått emottaga ett af den 6 dennes med inneliggande 1 rdr 48 öre, som äfven får retur tillbaks till Dorothea af den orsak att Sidner ej skulle uppbära dylika restantier⁵, utan just den mannen, som har upplyst dig om att Notarien Sidner skulle emottaga dem och, som synes af medföljande rader från Sidner, dom tycktes nästan blifva ledsen då Farbror Conrad just var den, som hade upplyst dig om att sända pengarna hit. Ej nämnde Sidner, men troligen var det hans mening att denna lapp skulle komma i Farbrors händer, så att han ej begår flera misstag.

Af mina föregående rader ser du att jag genom sjukdom varit i slummer en hel månad, och något derutöfver, men nu är jag Gudi vare tack och lof återställd till det mesta så att jag äfven i början af denna månad kunde återtaga min plats, äfvensom att jag fått emottaga Skjortan från dig.

Rycktet, som har kommit upp till lappmarken om, att min principals affärer skulle stå på dåliga fötter, är ett ryckte, som ej ens har någon grund, de, som skulle rapportera har troligen tagit misste mellan Svärfar och Måg, som verkligen har dåliga affärer och nästan oundvikligt för honom att för 3 dje gången göra konkurs, båda de föregående gångerna har hans Svärfar utbetalt för honom öfver 200,000 Rd rmt och blifver troligen äfven denna gång, bevekt dertill af sin fru och doter, tvungen att lösa igen honom annars misstar han troligen både ära och frihet.

Här hafva vi ofta besök af Dorothea och Wilhelmina boar, som äro i behof om understöd, om Fredag var det in en gumma, som hade att förevisa ett betyg utgifvit af Pastor Nensén deruti hon recommenderades; hon nämnde att det var ej många som hade fått dylika betyg af honom.

Genom Tidningarna är du numera förvissad om Farbror Ferdinands, redan under denna vinter, förflyttning till Umeå, men ej kommer Lindahl till Lycksele, utom en vid namn Södermark och ej heldre du till Åsele. Få se om jag under denna dag hinner få reda på om några flera sökande har anmält sig till Grundsunda. Nydahls far säges det skall ha varit mycket omtyckt i trakten af Grundsunda och möjligen kommer hans son att deraf draga någon fördel. Roligt vore det

⁵ Restantier = skatt som inte betalats i rätt tid

emedlertid om äfven du kunde få fast plats så fort, och ifall Guds vilja så är, ställer Han äfven så till att du får platsen.

Bill träffade jag nere i Staden om fredags qvällen, som hastigast, han reste genast tillbaks, vågade ej visa sig. Han undrade på hvarföre både du och Manne äro så tystlåtna och låter ej höra utaf Erder.

Moster har varit uppe på Graninge hela denna månad, återväntas till Torsdag.

Här i Staden härjar smitt kopporna, hvarföre några personer hafva blifvit offer.

Äfven jag har varit och låtit vaccinera mig, få se om det slår an?

Ej mera för denna gång, inga nyheter att förtälja. Då du reser ned för att profva, kommer du ej att göra någon krok hvarken på Graninge eller hit?

Gud vare med oss.

Din tillgifne broder

H. R. L. Sundelin

P.S. Han nämnde just att ej någon lack⁶ eller något fel tillkommer dig för nämnda medels resterande. Just nu har jag genom Pastor Naeslund fått veta att ingen tredje man har anmält sig som sökande till Grundsunda sacellani⁷. Lycka till.

Pastor Naeslund helsar dig så mycket.

Densamme.

⁶ Lack = brist

⁷ Sacellani = komministersyssla

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 1 maj 1865

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P. A. N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 1 Maji 1865

Min k. Broder!

Ditt bref af den 18 April, emottog jag om Lördag, och hvaraf jag ser att du befinner dig vid god helsa, som äfven jag åtnjuter.

Hvad räkningen angår, som medföljde, kan den för närvarande ej af Consistorium godkännas. Du måste för att kunna erhålla någon ersättning för dessa resor styrka, dels att du har gjort dem, dels ock att Kyrkan är i sådant skick att Gudstjenst derstädes kan förrättas, af trovärdige män inom Församlingen, och sedan inkomma med en ansökan äfvensom en styrkt räkning till Consistorium att de måtte föranstalta om att medlen (som äro att lyfta å Ränteriet i Umeå) blifva utanordnade. De resor bland dessa, som du möjligen gjorde under året 1863 kan du ej få någon ersättning för, emedan några medel för nämnde år och i detta ändamål ej finnas upplaga bland Stöden. Endast 2^{ne} resor om året betalas. Sidner underrättade mig om detta och bad mig helsa till dig.

Om någon möjlighet är, visst vill jag ersätta dig de 50 rdr, räntan med borde du hafva, som du för några år sedan lånte mig. Detta året, ehuru jag har haft att draga på, vill det synas, som obetydligt blir öfver utaf 800 rdr. Mina uttag hittills bestiga till, eller för året, endast en månad fattas, nära 500 rdr. Märkvärdigt är det att vet man sig hafva något att draga på, nog får man utgifter. Af dessa har jag haft många under detta år: först resan till Stockholm (onödig) 150 rdr minst, skulder sedan föregående år, dels en revers och dels till Skraddaren en 215 rdr, resan till Graninge 25 rdr (onödig). Bomullsgarn hem till Mamma 28 rdr sedan under den tid som jag var sjuk åtgick omkring 30 rdr, måste betala hyra både hos Moster (10 rdr) och der jag har mitt rum samt dessutom några andra små utgifter såsom ljus under året äfvensom skor m.m., så att det går till nära 500 rdr. Mina tankar har varit att kunna få spara ihop något äfven under detta år, men jag ser att det blir föga qvar att spara på, och sedan då, ett är till, och på det som då finns reser jag för att få genomgå något Handelsinstitut, om vi lefva. Men nu då du behöfver pengar och är skyldig isynnerhet och jag är skyldig dig, så vill jag visst hjälpa dig de 50 rdr, men om det får dröja tills nästa eller i slutet af denna månad vore det godt, skulle du behöfva dem förut så får du underrätta mig derom, men skall dem skickas söderut är det kanske onödigt att först påkosta recommendation t. h norrut och sedan söderut.

Från Carl har jag färska helsningar genom Nydahl, bror till din medsökande, som var tillsammans med honom om Thursdag i Upsala, äfvensom från

Engelbert som är i Sundsvall, som han också hade varit tillsammans med vid din genomresa.

På Lördag väntas den första Ångbåten hit för i år alldeles ny bygd, Hernösand II kallad.

Här hafva vi visserligen öppet vatten och bar mark, men kylig luft.

Märkvärdigt att Agatha ej blef längre på Graninge, någon orsak var det allt till den snara skillsmessan skulle jag tro. Ja Morbror Samuel har varit och gjort upp accord med sina creditorer, huru förmånligt vet jag ej.

Några nyheter som kunna intressera har jag denna gång ej att förkunna.

Då du skrifver nästa gång torde du vidare underrätta om, huruvida jag skall prenumerera å Theologisk Tidskrift af Backman för din räkning?

Brita har flyttat från Moster i dag till Grosshandl. Kempe. Moster tänker vara utan piga. Sommaren ämnar hon och Frithiof öfvervara i Graninge.

Min Principal med fru ämnar besöka någon badort under sommaren i Tyskland.

Ej mera för denna gång. Gud med oss.

Din tillgifne broder
Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 23 juni 1865
(sönderklippt brev)

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P. A. N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 23 Junii 1865

Min k. Broder!

Ditt bref af den 16 (sönderklippt) tillhanda, men med dess besvarande (sönderklippt) dröjt (sönderklippt) skulle få höra huruvida Carl fick pengarna innan han reste från Upsala och fick just bref häromdagen från honom deruti jag ser att de hunno honom der. Samma dag, som jag fick bref från dig skref jag till honom, hvilket gjorde så mycket att brefvet till honom hann fram med sina 50 Rdr. Röntan å nämnde pengar komma vi nog, skulle jag tro, öfverensom. Här hafva vi haft ganska kyligt väder, med nordliga vindar hela tiden, hvilket har gjort så mycket att årsväxten har blifvit mycket efter i jembörelse med föregående år, när halfva sommaren har flytt kos, men vi få väl med Guds hjälp hoppas att den andra hälften blifver desto vackrare.

Under sist förflutna och denna månad har jag ganska träget arbete, hvilket jag nog kommer att få under hela sommaren och som vore en god tröst i all ensamhet, thynär nu Moster och Frithiof på Tisdag resa upp till Graninge, så blifver jag alldeles utan sällskap, med undantag af den otrefliga familj som jag vistas hos, men jag vill tro att (sönderklippt) någon dag om sender ändå. (sönderklippt) Beckman är visserligen återkommen (sönderklippt) mycket sällan ser man honom hemma, utan (sönderklippt) ute på sina visitations resor inom (sönderklippt) har jag hört sägas, skall han upp till (sönderklippt) troligen (sönderklippt) äfven Manne då hans påhelsning, (sönderklippt) resa upp till Umeå tror ej ännu har blifvit utaf.

Af Pappas bref, som jag fick häromdagen, efter en par månaders uppehåll, ser jag att vederbörande i Lycksele har redan gått in och begärt en annan prest, hvilket nog torde behövas. Pappa ämnar dricka brunn i sommar, och under den tiden säger han, har Farbror i Lycksele loft att komma och hjälpa honom med tjenstgöringen, men hur han nu blifvit så återställd till helsan att han kan förhålla några Kyrko- och Nattvardsgångar? Pappa måtte visst hafva varit mycket klen till helsan under denna vår, han säger sig hafva förrättat gudstjenster sittande på en stol i Kyrkan, samt att han ofta fått hålla sig i sängen, hvilket höres mycket svårt. Emedlertid är han glad öfver sin vackra lön, bara den blifver fastställd hos Kungen nu, och ej något afseende fästes vid församlingens med Länsman Bjuhr

i spetsen öfverklagande af lönereglerings Nämndens fastställda förslag och hvilket han ock hoppas.

Den 21 ds utgick från varfvet (sönderklippt) fartyg, som blifvit bygd på detta varf (sönderklippt) amerikansk stål och erhöill namnet efter Nordstaternas president "Abraham Lincoln".

Några nyheter har ej jag (sönderklippt) omtala och hvarföre jag också då må sluta med detta bref. Lef väl! Gud vare med oss! Skrif snart till Din broder

Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 14 augusti 1865
(sönderklippt brev)

S. M. Adjunkten
Högädle Herr P. A. N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 14 Augustii 1865

Min k. Broder!

På sistlidne fredags afton (sönderklippt) emottaga ditt sednaste af den 1 dennes och vill härjemte med några ord söka besvara detsamma.

Hvad flickan angår så har jag (sönderklippt) stundom, som säger att ingen Doctor behöfver rådfrågas, utan ifall hon vill eller ämnar sig hit behöfver hon endast medhafva betyger hvarfrån hon är och sedan ett säkerhets betyg för de kostnader, som medföljer om hon skall in på lasarettet. Är hon eller hennes föräldrar i sådana omständigheter att de sjelfva kunna betala den, så behöfves då betyg från dem, styrkt af andra inom socken boende personer, saknar dem tillgångar skall hon hafva ett dylikt af församlingen att de ansvarar för den kostnad, som uppkomma genom intagandet på lazarettet, afgiften är 50 rdr per dag i ett för allt, utom medicin tror jag, och när hon kommer blir hon nog intagen och den skötsell och läkare vård hon behöfver, henne tillegnad.

Hvad Grundsunda beträffar så är visst församlingen rådfrågad, och som det säges hafva de åtnöjdt sig med de två anmälde sökande, men nu genom Manne, som just nu kom ned, och som säger sig hafva talt mig Sidner i föregående och, som sagt sig ej veta huruvida församlingen voro nöjda eller ej. Lundberg från Nordmaling träffade jag i går och som äfven (sönderklippt) nämnda sak och som sade sig af (sönderklippt) församlingen, hört att de voro (sönderklippt) 3 veckor sedan. Emedlertid (sönderklippt) väl snart några profdagar blifva utsatta. (sönderklippt) resa upp till Tåsjö blifver ej (sönderklippt) hvilket troligen är endast prat.

Få se om jag genom Morbror Grönlund i Stockholm kan få eller hinner få mig någon plats vid Handels Institutet i Frankfurt am Main, så kommer jag visst att resa dit nu i höst. Gubben Sjödin har loft förskjuta pengar dertill. Gentildt gjort skulle jag tro?

Ifall någon sådan lång resa blir utaf skulle jag nog först önska få göra en kort afskeds visit hemma, men det torde nog hafva sina svårighet, först och främst är tiden kort, för det andra mycket att göra samt för det tredje cassan liten och vägen lång och kostsam. Skulle några profdagar för dig inträffa under den tiden kunde vi ju förena oss. Wi träffas i Örnsköldsvik fortsätter derifrån resan till Umeå, derifrån till Stensele. Denna vägen för dig, bör ej blifva dyrare, än om du

ensam reser den andra. Fundera på saken och fundera i annat fall på att du kommer hit.

Härstädes hafva vi äfven haft kyliga och regniga dagar sedan denna månads början, samt (sönderklippt) höstens intågande. Måtte ej (sönderklippt) fjellena äfven detta år bortfrysa!

Du har väl sett att Asplund har fått komma till Wilhelmina och kanske redan är där.

Några prestkandidater hafva ej (sönderklippt) möjligen en med namn Östedt från Luleå.

I morgon kl. 9 f.m. öppnas prestmötet, dock tror jag att få prester äro komna att öfvervara detsamma. Pastor Naeslund reser i morgon upp till Jemtland.

Jag måste nu sluta, tiden tillåter ej mera för denna gång. Manne helsar dig så mycket.

Gud vare med oss.

Skrif snart till din tillgifne broder

Herman

Afgiften å Lazarettet är högre för personer från andra län.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 18 september 1865

S. M. Adjunkten Högädle herr P. A. N. Sundelin
Lycksele
Dorothea

Hernösand den 18 Sept. 1865

Min k. Broder!

Ditt bref af den 5 dennes, har jag emottagit och får härjemte aflägga min tacksägelse för detsamma, samt gifva några ord till svar derå.

Någon hemresa för mig blifver ej utaf af orsak att vi hafva mycket att göra och sedan tycker min principal att då jag sjelf förtjent mina styfrar och måste ändå låna för att komma fram, bör ej pengarna bortkastas i nöjen, som han kallar dylika resor. Någon känsla för Föräldrarna i detta hänseende, tycker han ej bör finnas af ett så gammalt barn, som jag är. Med ett ord dessa äro de orsaker hvarföre jag ej kommer hem. Roligt vore det för mig att få träffa dig innan jag reser, som med Guds magt jag tror blifver i nästa månad, då du närmare finge höra förhållandena, hvilka göra att jag om någon möjlighet är vill komma från detta hus så fort sig göra låter.

Reser du directe till Grundsunda från Dorothea, så går Njord från Örnsköldsvik kl. 1 e.m. d. 11e till Hernösand, skulle du deremot besöka Graninge och Hernösand förut så är det ingen af de Norrländska båtarna, som går på lämplig tid härifrån, om ej Hernösand II, och då du har Hernösands posten kan du sjelf se deraf huru dermed förhåller sig. Emedlertid hoppas jag du gifver mig några rader om du kommer eller ej. Så snart Sidner hemkommer skall jag lemna honom dina ?

Calle Lindahl reste igenom i föregående vecka på väg till Upsala och af honom hörde jag att åtminstone i Åsele årsväxten ej alldeles bortfrusit, ehuru de af rädsla uppskar den för tidigt. Från Manne kan jag helsa. Äfven der har det frusit, så att han måste köpa för vintern.

Af Pastor Naeslund hörde jag att en Dorothea Bonde varit ned i föregående vecka med sin doter på Lasarettet, möjligen att hon är densamma hvarom du skrifvit.

I dag har just Lands Tinget öppnats. Ja om du utan större olägenhet kan, så kom härigenom då du kommer från eller reser till Grundsunda, men underrätta mig om ditt beslut, så att jag kan hafva rum i beredskap. Innan du reser hemifrån ser jag att du först måste företaga en resa upp till Risbäck Capell, hvilket måste vara mindre angenämt denna årstiden. Ja lycklig resa till Grundsunda och till utgången af din profpredikan samt sist välkommen hit till Hernösand!

Jag måste nu sluta för denna gång. Gud med oss, önskar

Din tillgifne broder Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 18 december 1865

Hernösand d. 18 December 1865.

Min k. Broder!

Dina båda skrivelser, har jag emottagit och får härjemte derföre aflägga min hjertliga tacksägelse.

Jag har nu uträttat dina åt mig gifna uppdrag, och inneslutes härjemte Johanssons räkning, och formulärerna sändas särskildt med dagens post i korsanerlag, emedan man då endast behöfver betala $\frac{1}{4}$ dels porto för hvarje lod⁸. 18 st. Formulärer kosta 1; 60 lod postporto 27.

1, 87 är således mitt utlägg, som vi nog hinner vid tillfälle uppgöra.

Det taltes åtskilligt angående din förestående flyttning upp på Consistorii Expeditions rummet, och tycktes anas önskan vara den att du skulle innan du reste göra ifrån dig husförhören, hvilket Brundell nog skulle medgifva. Bra vore det om så kunde ske icke allenast inom Dorothea utan äfven inom Stensele, i annat fall torde dem få bero.

Pappa har jag, genom Mammans bref till Moster, hört har varit ganska klen i ond ryggvärk, måtte han nu till instundande högtid vara så, att han kan förrätta sina åligganden. Jag undrar just om Robert kommer att resa hem? I så fall torde han komma att få påräkna någon hjälp af honom, i predikoväg.

Manne skulle jag tro har underrättat dig om, att han blifvit kallad till Högmässopredikant efter Naeslund för en tid sedan? Länge har han dröjt med att svara Biskopen, men enligt bref till Naeslund har han antagit tillbudet, och således ifall ej Biskopen ändrat sig kommer han att blifva Hernösands bo.

Genom denna flyttning skulle jag tro tillfälle för Ernst åtminstone beredes att få börja skolan, kanske äfven, om Mamma kunde undvara Elise, hon också kunde få komma sig ut och lära sig något.

Immanuel torde redan härom dig underrättadt.

Här hafva vi haft och ännu har en utmärkt vacker väderlek, ingen snö och äfven obetydligt med is. I dag till exempel hafva vi några grader varmt.

Redan hafva åtskilliga Dorothea åboer infunnit sig, för att erhålla någon hjälp. Hafver de äfven detta år erhållit total missväxt?

För denna gång har jag ej vidare att omnämna och slutar således med tillönskan af en fröjde och glädjefull Jul högtid, samt lyckligt slut på det gamla året!

Gud vare med oss! Skrif snart till Din

tillgifne broder
Herman

⁸ Lod = ett äldre viktmått som användes i många länder i Europa sedan medeltiden fram till början av 1900-talet

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 7 mars 1866

Hernösand d. 7 Mars 1866

Min k. Broder!

Hjertligen tack för din länge efterlängtade bref! Roligt att förnimma att du befinner dig bra å det comminister boställe, ehuru du är alldeles ensam. Du omnämner i ditt bref att jag å någon auction skall söka ropa in någon Soffa och en Chiffonier åt dig. Detta skall jag visst söka göra och jag ihågkommer just att Naeslund omnämnt att han skall sälja Soffan som är på hans rum, som man också kan ligga uti, och en Chiffonier, förmodligen den som också står å hans rum. Den är af furu utan fanering, men bettsad. Skulle du ej vilja hafva dessa som du äfven vet förut huru de se ut och hvad skulle du vilja gifva för dem? Ingen brådskas har jag om pengarne ännu så länge och länge nog skulle jag tro, om ej det lyckas för mig att till sommaren kan komma mig ut till London, och lyckats det ej nu så torde det nog komma att dröja.

Jag har nu vändt mig till Morbror Jonas, som är mitt ombud i Stockholm och Frith Grafström i London. Om lördag erhöj jag bref från båda dessa personer, dock genom Morbror från Grafström, som fordrade mina betyger och någon närmare kändedom om min person. Jag har nu svart och skickat mina betyger tillika ett stil prof, som jag ej kunde skrifva som jag i andra hänseenden skrifver och som jag fruktar bortskämma alltihop. Af gubben Sjödin, som till en början nekte mig, men sedermera ändrade sig, fick jag ett ganska vackert recommendations betyg, skada blott att det var så många staf fel och så otydligt skrifvet, så att jag fruktar att ingen skall läsa det.

Skulle det nu mot all förmodan lyckas så blifver väl ändå ej någon resa utaf, om jag lefver, förr än frampå sommaren och till dess om du vill får du behålla pengarne. Besluter du dig för att behålla beloppet så torde du för ordningens skuld insända ett reversal, ifall något dödsfall skulle inträffa.

Af Pappas bref ser jag att han jemte Mamma skulle jag tro och Elise samt Ernst ämnar besöka Hernösand till instundande sommar. Roligt vore det visst om ett så stort familje möte kunde åstadkommas, hvilket jag nästan betviflar, men en möjlighet kan göra det.

Mannes flyttning bereder både åt Elise och Ernst utkomst till att få börja sina studier, som i annat fall ej torde så lätt kunnat blifva utaf.

Ännu har ej Morten återkommit från Graninge. Fanny skall enligt bref till Frihiof ännu vara ganska klen, ej ens kunna gå.

Gud vare med oss. Lef väl önskar din tillgifne broder

Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 6 april 1866

Hernösand d. 6 April 1866.

Min k. Broder!

Jag har emottagit ditt bref af den 16 sistlidne jemte inneslutne 20 rdr hvaraf jag betalt Johanssons räkning med 18 rdr och återstoden 2 rdr qvotskrifvit dig för. Johansson beviljade 75 öre rabatt.

Hvad nu räntan beträffar anser jag att någon sådan bröder emellan ej borde vara, isynnerhet från min sida, som haft till låns pengar af dig i flera år och ingenting betalt, hvarföre billigheten fordrar att du med ej bör erlægga till mig någon, utan får jag blott ett reversal å 50 rdr, så är jag nöjd. Will du likväl för ordningens skull utsätta någon ränta så gör det till 5 %, så blifver då reversen fullständig. Med uppgörelsen kommer vi nog öfverens.

Jag har vidare talt med Naeslund rörande omskrifne Möbler och erhållit till svar att han gerna säljer de under hand och uppgifvit något dit åt hvad han skulle vilja hafva för dem. För den bästa Chiffonier som han har och som är utmärkt bekvämt inrättadt 50 på sin höjd 60 rdr, för Soffan 30 eller 28 rdr. Han viste mig en sämre Chiffoier eller Dragkista, som jag tyckte, inrättad med en mindre klaff och endast målad, men dock tycker jag för dig på ditt rum mera opassande, till 25 rdr. Å första öppet vatten, om Naeslund skall umbära dem då, har jag lägenhet att skicka dem med en Skeppare, som går direct till Husom, och nog tycker jag att då du får möblerna för så billigt pris, och frakten sedan med seglande lägenhet billigare än med ångbåt, att du bör bestämma dig för att taga den bättre Chiffoniern och Soffan. Om du skrifver till Manne, så får du höra hans bedömande härom. Han har särskildt sett på Chiffoniern och Soffan med och om jag minns rätt, så tyckte han priset var ovanligt billigt. Men så fort som möjligt bör du bestämma dig emedan Naeslund säljer helst under hand, hvad han kan bli utaf med.

Ledsamt var att höra det Frithiof åker å fångskjuts. Nog har jag vetat att han i höstas kom till Stockholm och der ställde till något spektakel, men sedan dess har det varit tyst tills nu. Jag har i dessa dagar helt flyktigt hört att en med namnet Sundelin skulle nyligen dött, men hvare och hvilken är jag okunnig om. Wilhelm genomreste Staden under Februarii månad och tycktes befinna sig väl, och betydligt bättre till helsan, än hvad han förut varit, men tycktes föra ännu samma utsvävande lefnadssätt.

Hvad nu min utrikes resa beträffar så är jag ännu i okunnighet om utgången i London, men betviflar mycket och mera än förut att det lyckas erhålla någon plats, emedan en Oscar Norrbom hemkommit nyligen, och med honom har jag talt och han säger att en mängd svenskar äro i England, för att om någon möjlighet någon gång skulle blifva kunna få komma in på något Contor t.o.m. mot betalning. Skulle nu mot förmodan det lyckas så nog fordras medel, och

hvarest jag då skall vända mig, vet jag ej. Mina hopsparade 800 rdr torde ej räcka länge i London, men jag tänker som så, kommer jag endast ut och från Sjödin nog blifver det väl någon utväg.

Jag begriper ej hvaruti felet kan vara då jag aldrig på lång, lång tid haft någon underrättelse hemifrån. Måtte allt stå väl till! Enligt bref från Immanuel är nu Fanny någorlunda, ehuru krafterna äro borta. Lilla Esther dricker redan brunn, Carlsbader vatten. Hvad tycker du derom? Under sistlidne månad var jag upp och mönstrade, men betalte 100 rdr så att jag nu är fri. Få se om Sjödin vill skänka de, eller om jag måste taga dem på mig själf. Ej vidare för denna gång. Gud vare med oss, önskar din tillgifne broder

Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 11 maj 1866

Hernösand d. 11 Maji 1866

Min k. Broder!

Jag har dröjt med att besvara ditt med inneslutna reversal emedan jag så hastigt kunde få sända dina betingade möbler, hvilka jag hoppas du om några dagar har i dina händer.

Inuti klaffen på Chiffoniern skall vara 21 st. Lådor, som du nog torde få göra med att igenfinna. Klaffen låses med ett konst lås, som upplåses sålunda, att när man vrider nyckeln åt rätta hållet tills en mindre knäppning höres vänder man genom en hastig vändning nyckeln tillbaks, hvarigenom låset går upp.

Chiffoniern kostar 50 rdr och Soffan kostar 35 rdr. Åtminstone på Soffan, ehuru beklädningen i kanterna är något söndrig, har du fått godt pris. Jag tänkte inropa in dylik å en auktion, ehuru ej björkfanerad, hvilket denna är, men den gick upp till 50 rdr och då tyckte jag det var större skäl att taga denna för 35 rdr.

Frakten blifver ingen, men nedbringningen har kostar 75 öre.

Skulle vägen mellan Grundsunda och Husom vara mycket ojemn och dålig, borde du uttaga några lådor in uti klaffen som äro med spegel glas försedde innan forslingen börja.

Betalningen härför har jag gjort upp med Naeslund.

För denna gång måste jag nu sluta, tiden tillåter ej mera.

Skrif och underrätta huru du tycker om omskrifne articklar.

Naeslund bad om sin helsning till dig.

Gud vare med oss!

Din tillgifne broder
Herman

P.S. Inneliggande nyckel, är klaffen, nycklen till lådorna är i en utaf dem.

Dsme

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 25 juni 1866

Hernösand d. 25 Junii 1866

Min k. Broder!

Hjertliga tacksägelser för dina båda skrivelser, som jag från dig emottagit sedan mitt sednaste. Orsaken hvarföre jag ej förut kunnat besvara ditt första, har varit den neml. att jag har haft och har oerhört med göromål, som upptager min tid från morgon till qvällen och isynnerhet sedan min Principal med sin familj reste, har jag haft ganska kinkiga och trassliga affairer att uppgöra, som har tagit min tid mera i anspråk än förut.

Jonas har varit här en vecka och reste i dag upp. Wi måste taga qvar honom för att förse honom med några kläder, som han var i stort behof af från topp till tå och icke allenast kläder utan pengar dertill, ja! t.o.m. respengar härifrån till Graninge.

Önskligt vore det om han ändå kunde till någon del uppfylla de göromål hvartill han nu är ämnad! Jag fruktar att han ej kan antagas, emedan hans kunnskaper äro allt för små och om han kunde hjälpa sig af hvad han då hafver vore det möjligt att det ginge för honom, men han kan ej det heldre. Wi skola dock hoppas det bästa om honom.

Lyckligt är det då att han kommer till utmärkt snällt folk, som hafva, visst öfverseende med honom i det längsta.

I anledning af din begäran i det sista innesluter jag härjemte 100 rdr Rmt.

Som jag ej ännu vet när någon utrikes resa blifver utaf för mig, kan jag ej säga hvilken tid jag skulle behöfva de åter, men jag tänker allt: kommer den dagen för mig så nog blifver du också i tillfälle att återställa, åtminstone något att börja med och allt kan jag ej behöfva på en gång.

Någon resa för mig till Grundsunda, kan åtminstone, så länge min Principal är borta och mycket troligt sedermera så länge öppet vatten varar ifall jag stannar, ej blifva utaf, så gerna jag hade velat se huru du hafva det.

På Lördag inflyttade Manne med sin familj i prestgården.

I går afton kom H. H. Biskopen med fru, 2 ne söner och 1 doter till Staden.

Tiden tillåter mig ej mera för denna gång.

Gud vare med oss önskar Din tillgifne broder

Herman

ursäkta slarfvat!

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 20 juli 1866

Hernösand d. 20 Julii 1866

Min k. Broder!

Just nu emottagit ditt bref med derhör följande reversal. Tack derföre hjertligen tack. Som Berzelius⁹ om några minuter afgår till Örnsköldsvik, vill jag i största hast nedskrifva dessa rader, men allt i korthet. Pastor Brundell är med och fortsätter sin resa, äfvensom Julius från Sollefteå, som reser hem på en tid. Kommer du hit till prestmötet, så var hjertligen välkommen och ifall du är belåten med att bo hos mig, nära intill prestgården, så står mitt rum till din tjänst. Immanuel torde nog få andra hyres gäster, såsom Farbröderna Conrad från Åsele och Ferdinand från Umeå och dessutom hemifrån, ifall någon kommer, hvilket jag ej tror. Något säkert vet vi ej, emedan jag, ej heldre Immanuel, har haft något bref från Pappa sedan Jonas kom. Deremot har Manne haft från Robert sedan dess, ehuru det brefvet var rörande Pappas lån i Umeå Bank, som skulle omsättas, hvartill Pappa, saknade medel och hade då bedt oss att låna honom, hvilket vi äfven måste göra; 50 rdr hvardera.

Prestmötet blifver troligen talrikt besökt. Immanuel har oupphörligen skrivelser om rums anskaffande. Immanuel är kallad till en Notarie under mötet.

Hvad nu Jonas beträffar besannas min tanke, han kan ej användas såsom andre bokhållare å Graninge, hvarföre vi hafva snart att vänta honom igen, ifall vi ej vilja betala för honom och han således såsom betalade får stanna.

Patron Claes har dock yttrat till Immanuel att han ej tror det Jonas skall blifva någon bruks bokhållare, men dock föreslagit att vi skulle söka skaffa honom plats i minut handel. Jonas säger deremot: får jag ej stanna här vill jag fara hem och fortsätta med hvad jag förut arbetat med.

Klen i sitt bröst har han varit och derigenom redan gjort ett besök hos Doctorn, hvilken dock förklarar att det härledde sig förnämligast ifrån att Jonas har haft stor hemlängtan, men tillika yttrat att han ej tål vid att ständigt sitta. Sittande och tyngre göromåls handhafvande.

Häraf hör du ungefärligen huru det förhåller sig med bror Jonas. Nedslående, tycker jag det vore för honom, att nu resa hem med, men hvad vill man göra? Immanuel med familj mår bra och finna sig nog väl här i staden.

I natt reste Augusta Gavelius med sin syster Sandra, till Sundsvall för att bada. Ännu är jag ensam.

Tiden tillåter ej mera för denna gång.

Ymnigt med regn hafva vi äfven här så att hö bergningen ifall ej ombyte, med röt månans ingång, ingår torde blifva ganska kinkig.

Gud vare med! Lef väl och skrif när du kommer till din tillgifne broder Herman.

⁹ Berzelius = ångfartyg byggd 1849 av Motala Verkstad, Norrköping

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 15 oktober 1866

London 15 th Okt. 1866

Min k. Broder!

Jag tror visst jag har att tacka dig för ett bref, som jag erhöll sednaste dagarna i Hernösand.

Efter en lycklig och särdeles angenäm resa har jag nu anländt hit hvarföre Herren vare tack och lofvad. Resan öfver hafvet, ehuru sendt på hösten, var alldeles mot förmodan vacker och räckte blott några timmar öfver 2 dygn. Jag hade beredt mig på att blifva sjuk (sjö-sjuk) denna gång, men ej ens denna olägenhet hade jag, utan tvärtom kände jag mig väl mående och på köpet en god appetit, som jag äfven kunde tillfredsställa af hvad som bjöds ombord ehuru maten ej var tillagad och serverades såsom det brukas i Sverige. Åt jag mera eller mindre kostade det detsamma. Resan hit kostade mig ganska mycket inberäknad en vecka i Upsala, 150 rdr, hvilket var mera än hvad jag hade väntat. Grafström följde mig genast vid framkomsten å ett ställe som kallas för Boarding house, hvarest jag har nu inaccorderat mig och betalar 28 rdr 80 öre rmt i veckan utom tvätt.

Bland de inaccorderade är nu för närvarande äfven en Svensk Pastor Svensson, Grafströms vikarie, som nu endera dagen återreser. Af honom trodde jag mig kunna påräkna hjälp såsom varande landsman, men så kan jag ej säga det varit, hvarföre jag dessa två dagarna hafver haft det ganska långsamt, emedan jag förstår så få ord af hvad de tilltala mig och de äfven af hvad jag säga. Om några veckor hoppas jag dock kunna inom hus reda mig någorlunda. Svårare är det dock utom hus. Jag har några bref till några personer här, men jag vet ej på hvad sätt jag skall kunna taga reda på dem. Utan att vara presenterad för en person, vågar man ej tilltala honom, utan att risquera att blifva bedragen och plundrad på hvad man har.

Med Grafström skiljdes jag samma dag vi kommo och sedan har jag ej hört af honom. Du ser således att jag ej har så godt att reda mig åtminstone nu genast. Så fort som möjligt kommer jag att efterhöra någon plats, ifall jag ej kan blifva engagerad hos den som lofte Grafström i våras.

I går besökte jag 2 ne Kyrkor, utmärkt vackra och den ena som ligger vid Parlaments huset, som jag således redan sett, jag tror den största, men ändock äfven full med folk, var särdeles vacker. Af Predikan kunde jag ej begripa något, men deremot af sången som här står på en hög punkt. Den var verkligen till den grad vacker, högtidlig och gör ett sådant imponerat intryck på människan. Den uppehålles af en sång chör som äfven tillsammans med orgeln uppstämman alltid Amen vid alla böner äfvensom vid predikans slut.

I afton skall jag tillsammans med en Dansk uppsöka Kristall palatset (det blef Zoologiska Trädgården i stället). På båten hit voro vi 5 Svenskar 2 Engelskmen. 150 st. Oxar, ett lika antal Får och dito Svin.

Rummet som jag nu har är hvad jag tycker kallt och rummet som jag kommer att få när Svensson flyttar torde blifva ännu kallare, emedan det ligger en trappa upp till. Kakelugnar finnas ej, men deremot en sorts spis, som eldas sten kål uti men ej något spjell. Eldningen sker ännu endast i ett rum der man kan taga plats, när man ej vill göra något. Fyra gånger om dagen spisas det: ½ 9, 1 e.m, 6 e.m och 9 e.m; men jag räknar det endast för ett fullständigt mål kl: 6 då middagen intages. Wid de öfriga måltiderna pratas först och fremst och sedan dricks The eller Caffé och vanlig sötmjölks ost med bröd och Salt.

Häraf har du en till någon del beskrifning å huru jag har det och till en del kommer att hafva det här i London. Om jag nu blott hade någon plats och vissa arbetstimmar så tror jag nog att jag skulle kunna finna mig vid Londonska lifvet, deruti inbegripet att jag hade fullkomlig kännedom i språket.

Du får ursäkta att jag besvärar dig med inneliggande bref, som du genast torde afskicka.

Herren vare nu med och ledsage oss så att vi ej borta blifva i hans boningar. Lef väl och skrif snart till din tillgifne broder Herman

Adressen lyder sålunda: 33 Great Corem Street Russell Square W. C. London

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 15 februari 1867

33 Great Corom Street
Russel Square W. C.
London d. 15 Febr. 1867.

(Min tittel: H. R. L. S lin Esqre¹⁰)
Ursäkta slafvet!

Min k. Broder Alfred!

Emottag mina hjertliga tacksägelser för ditt innehållsrika brefvet af d. 5 sistl. Januarii, som jag nu i hast vill besvara.

Sedan mitt föregående bref till dig har jag, med anledning af att jag fick värk i bröst? var rätt klen nu några veckor och på tillrådan af Läkare för helsans skull, afsagt mig contors platsen hos ? Brothers och arbetar nu endast med språkets studium. Som du vet har jag klagat öfver mitt bröst förut, men har aldrig, om det var af det trägna stillasittandet från Morgon till qväll eller det fuktiga vädret som under December och Januarii månader rådde här, varit så klen, hvarföre jag, då jag hörde Läkaren sade mig att jag hade dåliga lungor och till på köpet glömde mera af Engelska än lärde äfvensom fick ingen betalning för mitt arbete, afsade mig klassen i slutet af förra månaden. Under Januarii var jag rätt klen, hvilket jag dock tror härledde sig från vädret och det kalla rummet, hvarest jag aldrig ännu haft någon eld, och sängkläderna äfvensom emedan vi hade dagligen, nästan, en stygg fogg, tjock, stundom så att man knapt kunde gå ute på gatorna, och som för mitt bröst är rätt svår och derföre blef tvungen hålla mig inne och ej kunde röra på kroppen, som egentligen skall vara min medicin.

Nu deremot hafva vi bättre väder och mitt bröst Gudi vare lof! äfven bättre och jag hoppas att sedan de ljusare årstiderna här i London börja skall min helsa äfven krya upp sig.

Jag har läst denna månad för mig själf men nu börjat taga lextioner, 2 timmar dagligen och betalar derföre 9 rdr i veckan.

I dag har jag genom en vän har fått ticket ”To the Reading Room of the British Museum” hvarest jag troligen kommer att tillbringa större delen af dagarna emedan jag der får hvilka böcker som helst, penna och bläck samt dessutom ett superpt rum och allt för intet och ligger dessutom alldeles tätt intill hvarest jag bor.

Från Gubben Sjödin hade jag bref i förra veckan hvaruti han frågar huru jag har det med pengarna och gifver mig anvisning på ett hus i Cardiff, som i går sände mig en Wexel a £ 18:00, oaktadt jag på långt när ännu ej förstört de £ 50 som han sände straxt efter min ankomst hit. Han vill att jag skall fara öfver till

¹⁰ Esqre = förkortning för engelska esquire, brittisk titel på brev till herrar, när ingen annan titel används

Frankrike och lära mig franska och säger att när jag bestämmer mig för resan så skall han genast öppna ett kreditiv i Frankrike åt mig.

Med anledning deraf få om det är någon möjlighet så skall jag resa öfver dit med, ehuru jag ser att ett språk är ej så lätt lärdt som mången tror, oaktadt man umgås bland folket som talar språket, men som dock högst sällan uppoffrar tid att tala med utlänningar utan utdelning.

Manne säger han hade varit der Sjödin på en bjudning en gång och hade suttit och talt med Fru Broocman om mig, då hon bland annat hade sagt att jag skulle snart återkomma, hvarpå Sjödin gått förbi och Fru Broocman sagt till honom eller huru Pappa? Sjödin svarde helt kort ”Sundelin skall till Frankrike först”. Förbinder han sig att uppehålla mig der så skall äfven jag förbinda mig att återvända till honom.

En egen Jul firade jag här detta år. Först tyckte jag mig då vara längre bort och ensammare än någon jul förut. På Julaftonen tänkte jag på Eder k. anhöriga och hade genom mina kort äfven tillfälle att se Edra ansigten. På Jul dagen var jag i vår Svenska kyrka som var likt alla Engelska prydd med grönt, mera än de Svenska i Sverige midsommars dagen. Ingen annan dag eller Nyårs dag firas. Dessa dagar arbetas likt veckans öfriga dagar.

Under Januarii hade vi en par dar litet snö här i London äfvensom 10 grader kallt några dagar, men det är också hela vintern. Oaktadt det, kände jag kylan mera här icke ute i luften men inne på mitt rum emedan der är samma luft som ute.

Sommarn utan rocken här, har gjort lika stort gagn, som vinter rocken hemma. Nu hafva vi gradtals varmt. Kreaturen hafva varit ute hela tiden och funnit tillräcklig föda å den alltid gröna gräsmattan, som hemma i Sverige vittnar om hösten och behöfver lång tid om våren innan den grönskar. Så olika har Herren i sin vishet delat jorden.

Postkorten voro fullkomligt i sin ordning, men du bör skaffa dig jemnt för 45 öre för hvarje bref så slipper du kasta bort 3 öre onödigt. Jag önskar dig af hjertat en god fortsättning å det ingångna året. Måtte Herren blifva när dig alltid, uppehålla och styrka dig i dina viktiga förehafvanden och förglöm ej i dina böner äfven mig. Herren vare med oss! Skrif snart till din tillgifne bror Herman.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 28 juli 1867

4, Rue Albany Prolongée, 4

Paris d. 28 July 1867

Min kära Broder!

Emottag mina hjertliga tacksägelser för ditt sednaste bref af d. 26 Junii som jag emottog dagen före min afresa från London till Paris. Resan från London skedde hastigare än tänkt var, när jag sist tillskref dig och ej tillät tiden i London de sednaste dagarna att skriva till dig och underrätta dig om densamma. Händelsen var den att omkring en månad förut emottog jag ett bref från Immanuel med helsning fr. Sjödin att han hade tröttnat att lemna mig några vidare pengar och ansåg det vara aldrabest för mig att genast återvända. Snart skref jag till Sjödin och sade honom att ifall han ej ville låna mig några pengar mera han skulle åtminstone ej tvinga mig att återvända ifall jag kunde erhålla någon sysselsättning som kunde inbringa mig uppehälle. Detta vågade jag skriva oakadt han då redan lånt mig omkring 4 a 500 rdr. Sjödin svarar genast och säger det vore äfven gott för mig att besöka Frankrike före min åter resa, för hvilket ändamål han ville nu bevilja mig 1000 francs förmånligt för språkets inhemtning och att jag borde lemna London genast, emedan han ansåg mig vara språket så mycket vuxen att jag både kunde tala och skriva hvad jag behöfde kunna i Sverige. Jag är glad att säga att jag tror mig kunna så mycket och blef naturligtvis mera än glad när gubben beviljade mig nämnde belopp för sagde ändamål och säger att ifall jag under tiden kan erhålla någon kontorsplats må jag gerna stanna för längre tid. London lemnade jag den 16 ds och anlände Gudi vare lof efter lycklig öfverfart dagen derpå hit, hvarest jag första veckan bodde å ett hotel och betalte 2 frs per dag för rummet endast och ändå var rummet sämre än något jag hittills bott ute. Nu har jag flyttat till min ofvannämnda adress och tagit ett litet, men dock snygt och trefligt rum för en månad och betalt 45 frs. För maten som jag tager ute betalar jag omkring 4 frs per dag. Detta kan synas och vara mycket nog men om man betrakta den dyra tiden som råder i Paris under Expositionen så är hvad jag betalar mycket billigt. Jag hade ett recommendations bref från en af Mosters bröder till en Herre här och han erbjöd mig ett rum, men begärde 6 frs per dag för blott rummet. Många här betalar 10 a 15 frs för ett snygt rum. Det lilla jag sett af Paris och dess omgifning är utmärkt vacker och står betydligt öfver London i detta hänseende, men deremot om man blott nämner huru de här fira Söndagarna och aftnarna under veckan så står Paris långt, långt efter London. Här är ingen skillnad mellan Söndag och andra dagar och i London deremot helighålles alltid Söndagen mycket strängt. Aftnarna här tillbringar Fransmannen med sin familj å ett cafe och i London Engelsmannen aftonen med sin familj efter dagens tunga och hetta kring den för England så

treffliga och egna afton brasan och naturligt är att Engelsmannen endast vid detta tillfälle inbesparar pengar som Fransmannen nästan omedvetande förstör hoptals af.

I Rouen såg jag den vidt beryktade Cathedral Kyrkan både ut och invändigt och här flera sådana ståtliga byggnader, som Sverige ej har att framvisa en enda. I alla Kyrkor här äro ljus dagligen brinnande och prester stående för altaren görande deras bygningar och andra dumheter, som Sverige må skatta sig lyckligt att det ej har. Det var just slående idag när jag besökte 2 ne Engelska gudstjenster att se huru fulla kyrkorna voro af åhörare och deremot de Franska tomma. Jag läste just vid ingången till ett Capel att Pius III förlät en sundare hans synder om han bad några gånger i detta Capel för 360 dagars tid på en gång, om jag mins rätt. – I Exposition har jag tillbringat 2 ne dagar och kan ej annat än säga att den är utmärkt och ganska intreserande. Bland hvad Sverige utställt är ett möbleradt Skolrum, som är ganska nätt och betraktas såsom någon ting ganska högt och för andra länder okänd inrättning.

Det är sorgligt att höra din beskrifning öfver hungersnöden i norra delen af Sverige. Måtte Herren skona Eder för ett år till! Både i England och här är grödan redan för länge sedan skördad.

Jag ser du ämnar sätta eget till hösten och taga Elise som hushållerska. Mycket mera att tänkta på torde du då få isynnerhet om du får en så ung och oerfaren hushållerska. Med Frökens Ädelbergs sjukdom var det nu då jag lemnade henne någorlunda bra så till vida att hon kunde gå utan svårighet något litet. Hon ämnar stanna ännu någon tid i London. London och mina bekantskaper der saknar jag mycket, isynnerhet som jag vet att jag ej kan få sådana här jemförliga med hvad de voro der. – Du tror ej att dina bref äro för mig fullt så intresanta som möjligen mina äro för dig. Hvad jag någon gång nämnt om ett och hvarje har alltid blifvit ofullständigt och derföre ser jag helst om jag kan få nämna det muntligt, hvilket jag hoppas om Gud will sker; men när? jag vet det ej sjelf. Jag måste nu sluta emedan papperet är slut och jag ämnar få lägga ditt bref i Immanuels. Mitt matthet är nu bra till det mesta och tviflar ej att om jag nu skulle äta ?, hvilket jag ej gjort på en tid, så skulle den blifva fullkomligt bättre. Nu må du utbyta Esqre för Monsieur och sätta det före mitt namn och skriva min adress, som brefvet utvisar med tillägg af le Chambre 10. Herren vare nu med dig min kära bror och när du här tillfälle förglöm mig ej med ett bref. Länge är det sedan jag hade underrättelse hemifrån. Jag hoppas dock att allt står väl till. Slut för denna gång. Din tillgifne bror Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 21 februari 1868

Havre le 21 Februarii 1868

Min k. Broder!

Emottag mina hjertliga tacksägelser för ditt bref af d.11 Januarii, hvarå jag hade väntat ganska länge och var derföre så mycket välkommet, när det kom. Jag har äfven dröjt ganska länge med att besvara det, men jag har varit ganska trögt sysselsatt och velat vänta tills jag skulle få besvara någon annan på samma gång för postportots skull. Du nämner i ditt bref att du betalt 1,65 för bref till mig, men det kan aldrig äga någon grund; mera än 82 öre för enkelt portot har det ej kostat och nu i och med denna månads början endast 42 öre.

Det var glädjande att finna att du lefver godt och finner det ganska trefligt inom ditt hus. Äfven jag har varit och är Gudi vare lof! frisk, ehuru jag ganska ofta är besvärad med snufva genom den ombytliga väderleken, som råder här under vintermånaderna och de dragiga rummen och kalla sängarna. Nu är dock vintern här i det närmaste bortgjord och träden hafva börjat ämna till nya knoppar för löfsprickningen. Snö hafva vi haft några dar, men i dess ställe ofta regn.

Jag tackar dig hjertligen för nyårs helsningen, som jag återsänder fördubblad till dig. Måtte detta året bringa dig mycket godt, lycka och välsignelse och måtte det framför allt göra oss alla ädlare och bättre! Om jag må säga, som mig tyckes så synes det, som vi, eller jag åtminstone, skulle blifva sämre och sämre.

Genom bref från Manne ser jag att du tänker taga din Pastoral examen denna vår, hvartill jag önskar dig lycka och framgång. En sådan examen, om man kan, torde nog vara bäst hafva undanstökad innan man gifter sig.

På flera månader har jag ej hört fr. hemmet och deras ställning deruppe. Hoppas dock att allt står bra till efter omständigheterna. Hungersnöden torde nog vara större och vidsträcktare än mången tänkt ehuru insamlingar skett från flera håll både inom och utom lands.

Min Principal är protestant och har, ehuru alla hans öfriga kontorister arbetar, tillsagt mig att jag behöfver ej arbeta på Söndagarna. Han besöker rätt ofta den protestantiska Kyrkan, som äfven jag hvarje söndag, hvarest 2ne utmärkta lärare tolka ordet. Protestanterna äro ej så få, som jag hade trott här i Havre. Antalet upgår till 4000, ibland en befolkning af 80,000 innevånare.

För några dagar sedan fick jag nysom att en plats var ledig i Rouen, som jag genast beslöt mig för att söka. Platsens principal önskade engagera mig för lång tid, ja kanske för alltid, men ville ej betala ”grand chose”. Jag proposerade honom att ifall han ville gifva mig ett visst belopp, som årlig lön, fria resor för husets räkning och en viss procent å det affairer, som jag skulle kunna förena med huset så skulle jag stanna för lång tid och kanske för alltid. Härpå ville han ej gå in på och då fann ej heller jag orsak att binda mig hos honom.

Följaktligen är det ganska troligt att jag återkommer till sommaren ifall ej någon annan lägenhet skulle yppa sig under tiden och Guds vilja skulle vara den att jag skulle stanna. – Under dessa dagar har jag ändtligen fått svar fr. Sjödin på mina 2^{ne} låneavräknings bref, kort och gott och helt enkelt att han har öppnat ytterligare ett creditif i Paris åt mig å 3 till 500 Francs.

Franskan är grufligt svår för mig och hvad som gör att jag ej gör stora framsteg är det att jag betalar för lektionerna i huset der jag bor tillsammans med det öfriga och erhåller dem af en catolskt prest, som äfven bor der, men som duger till ingenting. Mina lektioner för honom äro ej värda den tid, som dermed förspilles mycket mindre någon betalning. Jag har dock kommit så långt att jag förstår språket när det talas och när jag läser det och äfven talar hvad jag behöfver, men naturligtvis begår fel både när jag talar och skrifer det. Jag hoppas dock att efter sex månader kunna hvad jag behöfver för min framtid. Obetydlig tid har att egna åt Engelskan, emedan jag är ganska träget sysselsatt å Contoret och dessutom har mina ögon varit och äro ännu ganska klena, genom det att jag läst för mycket i eldsljus, hvaraf kan hända att jag glömt något afspråket. Jag hoppas dock kunna upphjelpa det genom några dagars vistande bland personer, som uteslutande talar Engelska, hvilket jag om möjligt skall söka få tillfälle till innan jag återvänder till Sverige.

Vet du om det äger någon grund att Manne ämnar hemsända Elise till våren? Hårdt vore det, ehuru det kanske är hårdare för honom att hafva henne och icke allenast henne utan Ernst med. Jag slutar för denna gång. Skrif när du får tid, men dröj ej så länge som sist. Gud vare med dig och lef så väl som du önskas af din tillgifne bror

Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 26 november 1869

Hernösand 26 Nov. 1869

Min k. bror!

Enligt hvad ryktet antal berätta skall du hafva erhållit flesta antalet röster till Liden, och till följd deraf är det som jag nu fattat pennan för att af hjertat gratulera dig till Pastorat kyrkoherde och din k. maka till fru Pastorska. Unga äro Ni visst för att redan nu bära dessa titlar, aldrahelst när man tänker sig att k. Far var ej många år före dig, hvilken omständighet härledde sig dock förnämligast från de mindre gynnsamma tider, som då rådde i förhållande till de närvarande, men så tycks det i öfrigt af ödet vara bestämdt så att Sundelinarna, äfven som unga, ej skola behöfva säga sig hafva haft brist på titlar.

Måtte nu Herren under den tid som är dig förbehållen innan du får tillträda Liden låta dig tillväxa i nåden och i allo bereda dig för emottagandet af en så stor fårahop på ditt ansvar!

Jag vill ej yttra mig närmare om valets utgång, hvarom jag äfven skulle tro du redan emottagit fullständig uppgift om huru många röster, som tillfallit dig, Åkerberg och Frisendahl, emedan jag endast fått mig det bekant "à la route des oiseaux".

Jag har nu kommit så långt att jag fått i ordning så väl med det ena som andra inom mitt lilla bo. Dertill åtgick emedlertid mera tid och mera pengar än öfverslaget var. Jag vill emedlertid hoppas att när det är undanstökat så har man ej vidare synnerligt att tänka på i den vägen.

Tiden tillstundar nu för att jag skall börja tänka på nästa års affärer, som jag skall hoppas ej sätta mig i samma kinkiga ställning och orolighet som detta års transaktioner.

Som Manne har skrivit och troligen omtalt hvad som varit att omtala, slutar jag denna gång.

Helsa oändligen till Augusta och var sjelf hjertligen helsad från

Din tillgifne bror
Herman

Gud med oss!

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 27 april 1870

Hernösand d. 27 Apr. 1870

Min k. Broder!

Med ditt bref af den 13de emottog jag 100 Rdr rmt för insättning å sparbanken härstädes med 70 R å Gideå – och 30 R å Trehörningsjö kyrkors motböcker, hvilka i dag sänder dig härjemte utan att jag recommenderat brefvet.

Af Norrbom, som sitter i ? har jag fått mig bekant att räntan och depositions beviset för år 1869 borde vid innevarande års början hafva uttagits, emedan banken ej betalar ränta på ränta, till följd hvaraf densamma på ett eller annat sätt möjligen hade kunnat förräntas. – Om du anser det nödigt kan du nu, när du öfverlemnar räkenskaperna, upplysa emottagaren om förhållandet häraf. – För omskrifne räntas utgående måste emedlertid depositions beviset i banken uppvisas.

Vidare finner jag af ditt bref att du snart är att förvänta hit på din flyttning upp till Liden. En sådan flyttningskostnad torde allt komma att kosta pengar samt vidare hvad som kan behövas för din bosättning deruppe, ehuru du ej att börja med har att möblera upp den nya prestgården.

Du har begärt mitt råd till hvilken du helst skulle kunna vända dig för att få ett lån och för detsamma nödig borgen.

Den enskilda person, troligen bland de enda, som lånar ut pengar, är, skulle jag tro, Fröberg den bästa att vända sig till. I Spar Banken finns också pengar att tillgå mot, jag förmodar, samma ränta som Fröberg tager, men med den skillnaden att man der får betala den när lånet upptages. Några borgesmän har jag deremot ej att föreslå så vida ej Manne, Mathiesen, Dahlberg, Farbror Janne eller Lector Widén kunde bistå dig. Mitt namn skulle du gerna få, men som du dermed ej vore betjent, äfven om den minsta summa vore ifråga, emedan jag sjelf har borgesmän för hvad jag upplånat och dessutom ej eger mig sjelf, så skulle det blott lämna dig ett afslag och mig sjelf förminskadt förtroende.

Emedlertid blifver det väl alltid någon utväg för en utnämnd Kyrkoherde.

Fanny lefver efter omständigheterna någorlunda och flickan snäll och dugtig. Esther påstår att lilla syster alla redan kan tala.

I morgon vänta vi Westernorrland, någon tid torde det emedlertid dröja innan båt kommer upp till Örnsköldsvik.

Boström i Sollefteå nedväntas i morgon och om jag ej tagit miste har Nydahl från Wilhelmina redan anländt. Är nu detta mitt sista bref till dig på Grundsunda så emottag mina hjertligaste välgångsönskningar till en lycklig afresa derifrån, god fortsättning på resan hit när jag hoppas att muntligen få önska dig god resa upp till Liden. Helsa hjertligen till Augusta och var sjelf hjertligen helsad af din tillgifne bror Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 25 juli 1876

Hernösand d. 25/7/76

Broder Alfred!

Tack hjertligen för din väkomna rader af d. 21 ds äfvensom för dina broderliga välönskningar med afseende på återfåendet af helsan och utnämningen till dispachör¹¹. Hvad den förra beträffar har jag uppbarligen vunnit betydligt på resan, och så mycket att då de flesta fingrarna vid afresan från Stockholm i våras lågo in uti händerna och jag till följe deraf var beröfvad förmågan att skriva, ja! t.o.m. att hålla uti en tidning eller bok, jag nu reda mig Gudi vare lof! rätt bra. Jag fruktar emedlertid mycket för den nu inträdande vintern, ty enligt den store professors i Wien utsaga inverkar kylan så länge arseniken finns i kroppen förlamande på musklerna och hvarigenom de mest känsliga lemmarna såsom fingrarna ramla in uti händerna och saknar förmågan att räta på sig. Kunde jag vistas uti varmare klimat skulle jag aldrig vara exponerad för någon olägenhet – menade han. Wi få nu se huru det går.

Hvad dispachörsbefattningen angår så tycks det som den ej skulle komma att föda mig. Möjligen blir det bättre och så skola vi hoppas att du hjälper mig vid sökande af något bättre.

Karls helsade på vid återresan via Göteborg och som då befunno sig väl, när Karl deremot nu har blifvit klen igen efter återkomsten till Stockholm. Det hörs nu att hans hjerta är för stort. Till 1^a Oktober flyttar han till Norrlandsgatan 44. Immanuel har i dag fått en attack af sin reumatism åt venstra axeln och halsen, som vi skola hoppas är öfvergående.

För öfrigt lefva alla godt. Biskopen och Matthiesen äro ännu borta och hemväntas ej förrän första veckan af October.

Slut för denna gång. Helsa hjertligt till din fru och var sjelf helsad.

Din tillgifne broder
Herman

¹¹ Dispachör = en person vilken yrkesmässigt gör haveriutredningar efter incidenter till sjöss

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 4 april 1877

Hernösand d. 4/4/77

Min käre broder!

För att det någon gång skulle bli utaf måste jag i afton på allvar sätta mig ner för att med några rader tacka för och besvara ditt bref af d. 15 sistl. Januari som jag verkligen skäms för att jag ej förut hafva tackat för. Haf nu emedlertid tack derför och ursäkta mig för min stora försumlighet!

Af Immanuel har jag i dag erfarit att din familj ännu en gång vunnit i tillökning och med en stor pojke. Jag gratulerar dig till hans lyckliga födelse och hoppas att Augusta måtte snart blifva kry och rask igen!

Jonas har helsat på oss under påsken och stod just på väg i släden då underrättelsen om din sons födelse anlände. – Jonas är rätt rask och sig lik, ehuru hans polyper måtte ska kännas förfärligt odrägliga. På öppet vatten reser han återigen till Stockholm för att söka blifva dem qvitt. Måtte han lyckas! Ernst har i vinter arbetat med sitt döfva öra och nu kommit till det resultatet att örhinnan är sprängd. Han är således, äfven om doktorn skulle lyckas insätta en falsk hinna i stället för den genuina, för alltid döf på det örat. Till sommaren har det varit sagdt att han skulle komma och helsa på oss i sällskap med Konrad Grönlund.

Ännu vet jag ingenting rörande utnämningen till Algier vidare än att Knös, som innehar 2 dra rummet på förslaget, har starka förespråkare hos Kungen. Han torde således möjligen bli den lycklige. Emedlertid om alla ansökningshandlingar skulle ventileras så noga och Kungen behöfva en så lång tid på sig som de 2 ne gångerna jag varit med skulle väl många få svälta ihjäl innan han finge sitt bröd.

I veckan göra både Arbman och And. Blix ifrån sig sin pastoralexamen.

Söker du Lycksele efter Farbror Nicke som så oförmodadt lemnade det jordiska? Efter hvad det höres af Matthiesen är det ej värdt för barnen att söka några, ja, ej ens något nådår. Flickorna, för att icke nämna Oscar, hafva väl emedlertid haft sitt uppehälle af gubbens lön och torde väl få det svårt nog om Konsistorium skulle behaga afslå deras ansökan helt och hållet. Engelbert, som hade gjort sig så säker om Lycksele revir, har blifvit af en annan extra jägare petad och är åter igen utan fast sysselsättning.

Helsa hjertligen Augusta och var sjelf helsad af Din tillgifne broder

Herman

Hos Mannes hafva alla godt.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 17 december 1877

Consulat Royal
de Suède et de Norwège
Alger d. 17/12/77

Min käre broder!

Emottag mina hjertligaste tacksägelser för sednaste trefliga sammanvaron och för ditt bref af d. 6 ds som jag nu går att med några rader besvara.

Genom Manne ser jag att du blifvit underrättad om min ankomst hit, hvad om jag ej har stort mer om den saken att nämna än att resan, som gjordes nära nog utan uppehåll, var både tröttande och lång. Förmodligen till följd af det husliga ombytet från kallt till varmt har jag under de första veckorna ej varit riktigt kry. Sömnen har varit dålig och krafterna till följd af värmen nedsatta. Under sednaste veckan tycks dock en ändring till det bättre inträdt.

För att gifva dig en resumé utaf hvad jag varit med om sedan afresan från Hernösand må jag nämna att jag bland andra i Stockholm uppvaktade Konungen som mottog mig vänligt och önskade mig lycklig resa. I Paris hvarest jag på Legation emottog mitt Diplom på tjensten och Exequatur¹² af Franska regeringen uppvaktades Sv. och Norska ministern. Vid min ankomst hit roddes jag i land från ångbåten (ångbåtarna lägga näml. aldrig till vid kajen) af en svart figur till största delen naken. – Befolkningen i Algeriet utgör eller består af ung. 250,000 Europeer, 35,000 Judar och 2,420,000 Mohamedaner. I sjelfva staden Alger finns det ung. 1 Europé på 10 Araber och negrer. Dessa sednare äro, dels personer som tillägnat sig någon del af den europeiska civilisationen, dels icke och sannolikt det största antalet. Man ser således gatorna i den s.k. europeiska delen af Alger vimla af hel och half klädda, hel och half svarta personer.

Personerna af den s.k. bättre eller rikare klassen visa sig aldrig ute, men deremot de fattigare, som ej hafva råd att hålla sig slafvar, ser man alltid ute, oaktadt deras religion förbinder det. Deras klädsel består af en sort vida, hvita vanliga byxor, tillknytna vid fotleden, ansight betäckt med en slöja med undantag af ögon och näsa och ett lakan eller något dylikt kastadt öfver hufvudet och hvaraf 2/3 delar af den öfver kroppen är omvirad. Männens klädsel skiljer sig från kvinnornas, hvad byxerna beträffar endast derutinnan om att deras är helt enkelt en vanlig särk med 2 hål uti för benen och ordentlig hufvudbonad, bestående vanligast af en turban, hela ansight obetäckt.

¹² Exequatur = utnämningen till konsul sker genom en skrivelse och för att konsuln skall kunna utöva sina funktioner fordras samtycke av den stat, där han är anställd, vilket gives genom en särskild akt, s.k. exequatur.

Den största delen af staden, eller den arabiska, är mycket intressant och erbjuder för en europé, som aldrig varit i Orienten, mycket sevärdt. Sedan mörkret inträdt undviker man emedlertid att besöka densamma.

Hvad mig först förestod efter ankomsten var att få en bostad, och har lyckats rätt väl derutinnan, ehuru rummen: 1 salong, 1 kontor och 1 sängkammare, allt inom Tambur, äro belägna 3 trappor upp, men ligger deremot vid stadens förnämsta gata och torg med utsigt öfver torget. För dessa jemte frukost och middag betalar jag kr 350.- i månaden. Dessutom har jag att bekosta caffè au lait på morgnarna, caffè på eft.m., ljus, tvätt och städning. Dyrt är det nog, men så länge jag icke är i tillfälle sätta eget hushåll (någoting som näppeligen torde låta sig göras utan att hafva en svensk pålitlig tjensteflicka) torde jag nog få finna mig dervid om jag dessutom vill uppehålla det svenska anseendet eller namnet. – Sedermera gjordes visiterna hos de andra ländernas konsulter och stadens auktoriteter hvarvid jag uppträdde i uniform hos General Guvernören, Prefekten och Kontre Amiralen¹³.

Sedermera har jag t.o.m. haft äran emottaga visit af General Guvernören, uppsträckt i full uniform, beprydd med ordnar och krachaner¹⁴, åtföljd af sin adjutant. Till honom skall jag på stor Soirée d. 29 ds.

Här i Orienten hafva konsulerna, som af sina resp. regeringar äro utskickade, rang, som t.e.x. Ambassadörerna i Staden.

Här finns Engelsk protestant, do fransk gudtjenst hvarje Söndag. Bland den europeiska befolkningen är dock största delen katoliker eller också af ingen Trosbekännelse.

På bröllopp hos grekiska konsuln har jag äfven varit, men bevistade deraf endast den kyrkliga cermonien.

Mitt umgänge här hittills består af en svensk häradshöfding som ligger här för sin helse. Lyckligtvis har min tid hittills varit upptagen af allehanda göromål för konsulatets räkning så att jag ej behöfver söka något sällskap för att fördrifva min dag. Jag torde dock hädanefter mera än hittills få vänja mig vid ensamheten. Klimatet är herrligt, varmt och skönt väder med 15 à 20 grader celsius i skuggan. Sommarmånaderna lära dock vara odrägligt heta. Med Europa hafva vi fyra gånger i veckan förbindelse och från Europa 3 gånger.

Helsa oändligt Augusta och barnen och frambär till dem och emottag sjelf mina hjertligaste välönskningar till ett godt nytt år, som torde ha inträdt redan vid emottagandet häraf. Lef väl och skrif när du har tid till Din tillgifne broder Herman

¹³ Konteramiral = en militär grad inom flottan, ordet härstammar från franskans contre-amiral, där contre har betydelsen ”vid sidan av”

¹⁴ Krashaner = ordensstjärnor

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 3 april 1878

Alger d. 3/4 78

Min käre Broder!

Ditt bref af d. 4 Febr. har jag ej förr kommit mig att besvara, upptagen som jag varit af resor från den ena änden till den andra af Algeriet äfvensom till Beyens¹⁵ land och hufvudstad: Tunis. Tack emedlertid så hjertligt därför!

Kärt att se att Ni, åtminstone vid brefvets afgang, åtnjöto helsa, en förmån som jag, Gudi vare lof! har under de sista månaderna verkligen kan skryta öfver. Men så ha´vi det allra herligaste väder man kan tänka sig. Må sommaren blott ej blifva för het så har jag i afseende på klimatet vunnit mycket genom att kunna vistas härstädes. Tack äfven för dina nyårs- och välönskningar. Att du uti de sednare äfven innesluter en svensk hustru är mera än jag sjelf ens vågat tänka på. Jag skulle åtnöja mig med en redbar svensk-tjensteflicka. Men äfven den önskan synes ej ha´stor utsigt för dig.

Herr Nordling¹⁶ var verkligen på väg hit då han stod som resande ? i Paris.

I Tunis var ej mycket att se. Staden bibehåller fullkomligt sin Orientaliska-arabiska prägel, men behagade mig ej så väl som mitt Alger. De få Europeer, som vistas der, försvinna helt och hållet bland mängder af Araber, åsnor och kameler, som hoptals promenera på de smala gatorna. Stadens större byggnader, som äro de enda nämnvärdt att se, bestå i 2ne s.k. kongl. palats, europeiskt möblerade, och Moskeerna, hvilka emedlertid äro tillgängliga endast för ”profetens trogna”.

Konsulerna ha´det så till vida bättre der att Beyen upplåter gratis s.k. palats åt hvar och en af dom. Emedlertid tror jag ej att jag skulle vilja byta med min collega der, om sådant sättes i fråga, Tulin de la Tunisie¹⁷.

Af bref från Manne ser jag att det är fråga om en resa till Carlsbad i sommar; och föreslår han mig att jag reser min hälft af vägen så få vi träffas. Förlidet års

¹⁵ Beyens = Bej var en furstetitel av turkiskt ursprung med ursprunglig betydelse "hövding".

¹⁶ Carl Gustaf Nordling = affärsman och från 1896 svensk generalkonsul i Paris, född 30 juli 1853 i Stigsjö Y, död i Paris 1916. Gift med Jeanne Scapre. Carl Gustaf Nordling anställdes i slutet av 1870-talet vid den svenska träagenturfirman B C Ullman i Paris. Han övertog den 1892, blev ensam ägare under firma G Nordling.

¹⁷ Tulin de la Tunisie = Det svenska konsulatet i Tunis innehades under perioden 1779–1882 av medlemmar av familjen Tulin, som senare använde sig av namnet Tulin af Tunisien.

långa resa och årets sannolikt små inkomster torde emedlertid sätta hinder i vägen därför. Han reser, förmodar jag, för öfrigt sannolikt i Juni, hvaremot jag knappast kan tänka på att komma ifrån förr än i slutet af Juli, då allting är dödt här till följd af den under Augusti och September rådande värmen.

Då vi nere vid kusten först i nästa månad få börja skörden är den redan i det indre af landet afslutad eller redan nu påbörjad. Wi äro således betydligt tidigare utaf oss än Ni.

Hoppas att det står väl till både hemma och i Hernösand, hvarifrån jag icke hört något sedan början af Februari.

I nästa vecka lemna mig den sista af de svenskar, som tillbringat vintern i Alger. I morgon t. ex. reser landsh. Wachtmeister med familj- 6 personer. Den obetydliga gemenskap man har med dessa landsmän öfverväges af det besvär som de ? förorsakar sin Konsul.

Gud vare med oss! Helsa oändligt Augusta från Din tillgifne

Broder Herman

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 9 oktober 1878

Käre Broder!

Emottag mina tacksägelser för ditt bref af d. 15 Augusti! Länge, länge hade jag väntat bref från dig, och då det alltid uteblef började jag till sist att tro att sommarvärmen äfven hos dig som hos mig icke befordrade lust till arbete. Jag ser emedlertid att jag misstagit mig och att trägna göromål varit orsaken.

Som du vet blef jag mot all beräkning algerbo sommaren igenom och märkvärdigt nog utan att hafva haft några obehagliga sviter deraf. Kan jag emedlertid till ett annat år ställa det så att jag reser bort under de 6 varmaste veckorna så nog gör jag det. Är man emedlertid i tillfälle att bo på landet, hvilket alla som ha' råd och icke resa öfver till Europa göra, så står man godt ut med att bära äfven de varmaste veckorna. I staden deremot, der en ungarl är dömd att vara, är det litet annorlunda. Så t.ex. hade jag under sista veckorna af Augusti 38 graders värme dygnet om på min sängkammare, dit emedlertid solens strålar aldrig komma. Från och med September har värmen varit 8 grader mindre, förenad med en lätt bris från hafvet; och genast andas man lättare. Då Ni nu gå den mörka och ? hösten – här är hvarken höst eller vår – så hafva vi fortfarande i minst 1 á 1½ månad det herrligaste sommar väder.

Orsaken hvarföre ej någon resa blef utaf för mig var den, att mitt biträde flyttade ifrån mig i början af Juni, så att jag blef ensam och tvungen, mera för egna än för konsulatets göromål, att vara på min post. Under Juli och Augusti hafva emedlertid 6 fartyg besökt Alger. Sverige är emedlertid för aflägsset och vägen för kostbar för att jag skulle ha' kunnat helsa på denna sommar. En sådan resa gör man ej med mina inkomster årligen.

Af posttidningen har jag sett att äfven 50 prestmän äro kallade att profva till Jönköping. Jag vet äfven att Manne är bland dem, men ej om han antagit kallelsen. Det vill synas som Jönköpingsboarna icke ha' några vanliga pretentioner på sin prest.

Om en månad kommer jag sannolikt att byta rum och har ej litet bry för att ställa den i ordning. I hyra för den våningen skall jag betala Kr 1700...och hvad möblerna kommer att kosta, vågar jag knappast tänka på. I brist på en ärlig och pålitlig hushållerska blir jag sannolikt emedlertid fortfarande dömd till att äta ute.

Af ditt bref ser jag att du fruktar för ett svagare år med afseende på årsväxten i år. Af ingående skrivelser från trä. exportörer i Sverige vill det synas som om

en penning kris vore att befara. De sälja sina varor till snar sagdt vad pris som helst. Man skulle nästan haft anledning vänta motsatsen nu sedan Ryssland och Turkiet slutat sloss och Frankrikes styrelseform rotat sig som den verkligen tycks ha' gjort. På något håll är det emedlertid utom tvifvel sjukt.

Jag slutar för denna gång med de hjertligaste helsningar till Augusta från

Din tillgifne broder

Herman

Alger 9/10/78

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 12 november 1880

Alger d. 12/11 80.

Käre broder!

Bland deras antal, som återtagit sina göromål efter förflutna och vederbörligen använda sommarferier – och som nu kommit i håg mig med bref, får jag äfven räkna dig.

Af brefvet hvarföre jag härjemte sänder dig min tacksamhet ser jag att Ni alla äro friska och att du och Augusta varit på mycket rörlig fot under den nu förl. sommaren, äfvensom att Johannes redan börjat sina studier vid Elementar läroverket i Hsand. Tänk ändå hvad tiden går!

Här om dagen hade jag ändtligen eller för 1sta gången bref hemifrån sedan kära Fars insjuknande och ser jag med glädje deraf att hans vid ditt besök i Stensele påbörjade tillfrisknande fortgått, så att han nu t.o.m. hade ritat utanskriften på mitt bref. Elise tycks emedlertid ej vara riktigt lugn med afseende på hans oerhörda afmagring som tédrickningen medför. Äfven om förbättringen endast är tillfällig få vi glädjas deråt och vara tacksamma mot vår Herre, som låter oss behålla våra Föräldrar så länge, då andra och yngre personer gå bort. Jag väntade t.ex. dagligen Arendt Sundelin, då jag får bref från Karl med underrättelse om hans och Gösta Monténs – en bror till Louise – frånfälle. Unga och gifta karlar båda två, som sannolikt ej lemnat stort efter sig åt sina hustrur och barn. Arendt som alltid haft brått, slutade äfven tidigt sina da'r. Jag har såsom du sannolikt hört tillbragt hela sommaren i Alger och känner mig ehuru densamma varit ovanligt varm ganska kry, Gudi vare lof!

Redan första gången jag var i Jönköping beundrade jag dess vackra natur, som sedermera för hvarje gång jag rest der förbi, förefallit mig vackrare, så att jag tycker att, om Jönköpingsboarna äro hyggliga, Manne skulle känna sig belåten med flyttningen. Ännu trefligare torde det blifva, åtminstone för Fanny och barnen om han toge Fru Gröndal till sig.

Af såväl bref som tidningar ser jag att Ni för länge sedan hafva full vinter, då vi deremot njuta af behaglig värme eller 20 grader i skuggan. En ovanligt rik spannmåls- och vinskörd har Algeriet att glädja sig åt i år, och exporten deraf är också den största jag någonsin sett. Hvad egna affärer beträffar så arbetar jag ej litet för att reda mig, ty omkostnaderna öfverstiga inkomsterna. Dertill kommer

Corvettens Gefles¹⁸ förestående besök på nyåret hvarigenom jag åsamkas en ej obetydlig extra utgift. Jag undrar just om och när den dagen skall randas, då man ej behöfver laborera med att få debet och kredit att gå ihop?

Tvenne svenska familjer; en öfverste löjtnant Ankarcrona med Fru och son och en fabrikör Gullberg med Fru, båda från Stockholm hafva hitkommit för att tillbringa vintern. Flera tros komma.

Jag beder om mina hjertliga helsningar till Augusta och barnen och förblifver
Din tillgifne broder

Herman

Gud med oss!

¹⁸ Corvetten Gefle = När 1844-45 års riksdag anslog medel för byggandet av det första större örlogsfartyget med ångmaskin helt byggt i trä, beslöt man att det skulle förses med en skruvpropeller konstruerad av uppfinnaren John Ericsson. Fartyget, som fick namnet *Gefle*, blev därmed ett av världens första örlogsfartyg med propeller.

Brev från broder Herman till P.A.N. Sundelin 11 februari 1881

Alger den 11 Febr. 1881

Kyrkoherden

Herr P.A.N. Sundelin

Liden

Sollefteå

M.k.b.

Att jag varit mycket sjuk vet du troligen. Jag är nu på bättring och vill med detta underrätta dig om orsaken till och förloppet af min sjukdom.

Genom en förkylning ådrog jag mig gastrisk feber. Vari sig nu till följd af en mindre lämplig behandling af läkarna eller den ringa motståndskraft jag egde genom vistelsen här i somras – man kan se att sommarvärmen inverkar mycket äfven på fullkomligt starka och friska personer – allt nog jag blef så svag att benen blefvo otjänstbara och fingrarna falla igen i handen sål. ett medio af min förra sjukdom.

Jag börjar emedlertid nu att återfå så pass krafter att jag kan ensam gå omkring i min kammare; men kan ännu ej skriva sjelf. Kunde jag blott få naturlig sömn, skulle tillfrisknandet gå fortare. Det är endast morfin, som komma åstad sömn.

Sedan medi af December vistas jag på landet i ett sanatorium och åtnjuta en utmärkt skötsel. Sitter under soliga dagar ute i trädgården. Jag hoppas nu snart få komma åter till Staden. Vistelsen uti sanitäranstalten är också mycket dyr. Så snart jag kan ämnar jag resa till Monsumano¹⁹ och sednare kanske till Schweitz. Helsningar fr.

Din tillgifne broder

Herman

¹⁹ Monsumano = kurort i Italien